

Sınav Başarısı İçin Çabalarırken

YAŞAM BAŞARISINI KAÇIRIYOR MUYUZ?

Mert 14 yaşındadır ve bir orta öğretim kurumunda okumaktadır. Son yıllarda ve günlerde yetişkinlerin onunla sohbetleri(!):

- Sınavlar nasıl gidiyor?
- Günde kaç soru çözüyorsunuz?
- Dershane de kaçınıcı sınıftasın?
- Matematikte ortalama kaç doğru oluyor?
- Bu puanlarla hangi okulları kazanabilirsiniz? şeklinde oluyor.

Bir de oldukça masum görünen bu soruların ne sıklıkta sorulduğunu düşünelim. Karşı taraf ne hissediyor olabilir? Çocuk, şunları düşünüyor olabilir mi?

"Bu sınavlar her şeyden çok

önemli."

"Herkes bunu konuşuyor."

"Çalışmam yeterli mi?"

"Başarımsam ben ve etrafımdakiler mutlu olacak."

"Başaramazsam? Beni eskisi kadar değerli bulacaklar mı?"

"Hiçbir zaman yeterli sayıda soru çözemeyeceğim."

"Arkadaşlarımla olmak istiyorum; ama zaman bulamıyorum."

"Keşke biraz daha zaman olsaydı."

"Herkes kadar şanslı değilim."

Bu sohbetler ve düşünceler artık 12 ile 13 yaşlarındaki çocuklarla da yaşanıyor. Gelecekte çocuklarımızı bir sınav maratonu bekliyor. ■ Devamı 4. Sayfada

Yasemin Reşitoğlu
Kurucu Temsilcisi

Başarmanın Sırrı

Birçokumuz için eğitim yıllarında başlayan başarmak arzusu, iş yaşamında da peşimizi bırakmaz. Gerek okul çağlarında gerek iş yaşamında gerekse de hayatta başarılı olmak hepimizin öncelikli amacıdır. Başarı, okul yıllarıyla tüm yaşamı kapsayan bir süreçtir. Peki, hayatta başarılı olmak için ne yapmamız gerekir? Her anne-baba, eğitimci çocuğunun başarılı olması için çabalar ya da hedef ortak; ancak alınan sonuç istenilen düzeyde değil. Nasıl oluyor da başaramıyoruz? Başarının tanımının bile göreceli olduğu düşünüldüğünde aslında bu soruyu yanıtlamak hiç de kolay değil. Belki tersinden düşünerek bu sorunun yanıtını bulabiliriz. Başta anne babalar olmak üzere eğitim sistemimizin de desteğiyle çocuklarımız üzerinde bir takım sendromlara neden olmaktadır. ■ Devamı 16. Sayfada

olmak için ne yapmamız gerekir? Her anne-baba, eğitimci çocuğunun başarılı olması için çabalar ya da hedef ortak; ancak alınan sonuç istenilen düzeyde değil. Nasıl oluyor da başaramıyoruz? Başarının tanımının bile göreceli olduğu düşünüldüğünde aslında bu soruyu yanıtlamak hiç de kolay değil. Belki tersinden düşünerek bu sorunun yanıtını bulabiliriz. Başta anne babalar olmak üzere eğitim sistemimizin de desteğiyle çocuklarımız üzerinde bir takım sendromlara neden olmaktadır. ■ Devamı 16. Sayfada

Yavuz Güneş
İktisadi Yönetmeni

Sunuş

Merhaba, Empati dergimizin yeni bir sayısıyla yeniden sizlerle buluşmak tuttu ve gururluyuz.

"Ortak yarınlarımız olan çocuklarımızı geleceğe ŞİMDİDEN mutlu, sağlıklı ve başarılı yetiştirmek" biz EKİNLİ eğitimcilerin temel varlık nedenidir. Bunun için sizlerle ele, gönül gönüle paylaşarak ilerliyoruz. Yaptığımız

her eğitim-öğretim uygulamasıyla varlık nedenimizi doğrulayan işler yapmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

İnaniyoruz ki planladığımız, uyguladığımız, değerlendirdiğimiz, iyileştirdiğimiz her adımımız çocuklarımızın BAŞARILI ve MUTLU olmaları için inşa ettiğimiz bir basamaktır. İnşa ettiğimiz her basamak EKİNLİ öğrencinin güvenle ve başarıyla yürüdüğü yaşam yoludur. Bu yol AYDINLIKtır. Aydınlık yarınlara birlikte yaratırlara selam olsun...

■ Devamı 21. Sayfada

Ödevler ve Çocuk

Yazmıza Elaine K. McEwan'ın "Ödevimi Köpekler Kaptı" adlı kitabından bir alıntıyla başlamak istiyoruz: "Okuldan gelen Joshua, arka kapıdan içeri süzülükten sonra annesinin gülcüklerle selamladı. Annesi "hayır" yanıtı almak umuduydu: "Merhaba, ödevin var mı? diye sordu. Ödev mutlu yuvasına her gece bir karabasan gibi çöküyordu. Joshua'nın gülen yüzü aniden buruştu. "Evet, matematikten var. Şu matematikten bir şey anlamıyorum." diye cevap verdi. Ortada yeni bir şey yoktu. Annesinin kalbi çarpmaya başladı. Bir geceleri daha

matematik yüzünden altüst olacaktı Kadıncağız, matematikten anlamıyorduk. Problemleri bir türlü çözemiyorduk. Zaten iş yerinde yorucu bir gün geçirmişti. Bir an önce eve gidip ayaklarını uzatıp kitap okumayı, televizyonda haber izlemeyi ummuştu."

■ Devamı 14. Sayfada

Diğer Haber Başlıkları

Çalışan Anne	2
Sınav Başarısı İçin Çabalarırken	4
Geleceği Kucaklayan Mutlu Çocuklar Yetiştirmek	8
En Zor Meslek Anne Baba Olmak	15
Farklı Çalışmalarımız	24

Çalışan Anne

"Anne" kavramı

"Anne" kavramı bizlere; bakma, koruma, sevgi, beslenme ve güven sözcüklerini hatırlatır. Kültürümüzde ve değerlerimizde anneye farklı bir anlam yükleriz. "Evin direğidir, yuvayı yapandır, eşi bulunmayan bir yardır, cennet ayaklarının altındadır, ağlarsa yalnız o ağlar, en iyi kucağı onunkidir." İlk öğretmenimiz, bazen de son çaremiz olur.

İnsan yaşamında "annenin rolü" nün farklı bir anlamı vardır. Öncelikle o bizi 9 ay karnında taşıyan, doğuran, besleyen ve bakımımızı yapan ilk ve önemli kişidir. Annenin çocuğun kişiliğinin oluşmasında etkisi ne kadardır? Annenin çalışıp çalışmamasına bakmadan, çocuk üzerindeki etkisine bir bakalım mı?

Bir görüşe göre annenin etkisi doğumdan önceye dayanır. An-nemizin eğitimi, kişilik yapısı, duygusal durumu bugünkü yaşamımıza önemli bir şekilde etkilemektedir. Özellikle de annelerimizin duygu durumları farklı bir önem taşımaktadır. Çünkü bizler onların duygusal ortamlarına doğarız.

"Anne Faktörü" adlı kitapta Henry Cloud ve John Townsend: "Hiç kimse kişiliğini annenin kadar etkilememiştir. Anneniz; dünya görüşünüzü, ilişkilerinizi, evliliğinizi, kendi çocuğunuzla ilişkilerinizi, mesleğinizi, kısaca yaşamınızı biçimlendirmiştir. Yetişkin bir kişi olduğunuzda yeniden biçimlenilmesi gereken yönlerinizi, kişisel değişim için olumlu seçimler yapmayı ve daha sonra tekrar annenizle dengeli ve sağlıklı bir ilişki kurmayı nasıl becerebileceksiniz?" diyor.

ÇALIŞAN ANNENİN ZORLUKLARI

Günümüzde kadınlar; gerek ekonomik zorluk nedeniyle aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla, gerekse yaşam standartlarını yükseltmek, kendilerini gerçekleştirmek, meslek sahibi olmak, toplumdaki saygınlık kazanmak, çevre edinmek, yeni insanlar tanımak, birey olarak varlıklarını tanımlamak ve eşinin yanında konumunu yükseltmek gibi bir dizi nedenlerle çalışma hayatında yerlerini almışlardır.

Kadının çalışması beraberinde bazı sıkıntılar da getirmektedir. Özellikle kadının evli ve çocuk sahibi olduğu hallerde bu durum daha da zorlaşmaktadır. Çalışan annelerin başlıca sorunlarını şöyle sıralayabiliriz:

- Çocuk bakıcısı arayışı,
- Aşırı sorumluluk yüklenme, zihinsel ve bedensel yorgunluk,
- Suçluluk duygusu,
- Çocuğa etkili zaman ayıramamak,

- Annenin çalışmasının çocuğa etkileridir.
- Şimdi bu soruları irdeleyelim:

Çocuk bakıcısı arayışı: Uygun olan, çocuğun ilk üç yılında anne tarafından bakılmasıdır. Çoğu zaman bunu sağlayabilmek zordur. Burada bakıcıya güvenebilmek oldukça önemlidir. İlk akla gelen annenine, babasına gibi aile çevresindeki seçeneklerdir. Çoğu zaman aile yakınları hoşgörülü tutumları ile çocuklar üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilmektedirler. Üstelik evde anne ve babasından farklı eğitim alan çocuğun kafası karışabilir ve kararlı, tutarlı bir eğitim alamamış olabilir. Annenin yokluğunda çocuğun kim tarafından ve nasıl bakıldığı, çocuğa bakan kişinin özellikleri ve bakıcının sürekliliği önemli bir konudur.

Çocuğunuz ilk üç yılını sizin de onayladığınız bir bakıcı ve ona sizin eğitiminize yakın bir tutum gösteren aile yakınları arasında geçirebilir. Daha sonra - üç yaşından sonra - onu anaokuluna (Önceleri yarın günden başlayarak) verebilirsiniz.

Aşırı sorumluluk yüklenme, zihinsel ve bedensel yorgunluk: Bütün gün işte çalıştıktan sonra evde sizi bekleyen çocuklarınız için de aynı çabayı ve koşturmayı sürdürmek kuşkusuz insan bedeni ve zihni için zor bir durumdur. Sorunu çözmek için:

- Kendinize de zaman ayırabilirsiniz. Bu durum çocuklarınızın bağımsız tutum geliştirmeleri için model olmanız sağlayacaktır. Sizin rahat olmanız, duygusal açıdan yeterli hissetmenizi sağlayacağından çocuğunuza da

olumlu bir ev atmosferi oluşturmanızı sağlayabilir.

- Zamanı planlamak ve organize olmak önemlidir.
- Kocanızı da işe dahil etmeyi unutmamak gerekir.
- Çocuklarınız büyüdükçe ev işlerinde sorumluluk almasını sağlayabilirsiniz. (Bu, daha sonra onların sorumluluk almaya öğrenmeleri konusunda olumlu etkileyecektir.)

Suçluluk duygusu: Anne, çocuğuya geçirdiği zamanın azlığından yola çıkarak, onun eğitimiyle yeterince ilgilenemediğini düşünerek suçluluk duyabilir. O, her ne kadar elinden geldiğince çocuğuna zaman ayırmaya çalışsa da içten içe, çocuğuna başkalarına bıraktığını düşünerek annelik görevini yeterince yapmadığı duygusuna kapılabilir. Bu açığı kapatmak için veya oransız geçen saatlerin acısını çıkarmak ve mutlu olmasını sağlamak için çeşitli şeyleri deneyebilir. Ona hediyeler alarak, tüm isteklerini hemen yerine getirebilir. Sınırsız hoşgörü ile hizmet edilecek büyüyen çocuk; kendi sorunlarını çözmede, yaşama hazırlanmada güçlükler yaşayabilir.

Oysa, iyi planlanmış eğitim ortamları, evde sorumluluklarını

Hiçbir çalışan anne diğerine benzemez. Evde oturan hiçbir anne de birbirine benzemez... Evde oturmak nasıl bir anneyi "otomatik" olarak "iyi" yapmazsa, çalışmak da "kötü" yapmaz. Açık olan şudur ki her anneye uyabilecek iyi ya da kötü bir anne modeli yoktur.

F. Dodson

belirlemek, ev işlerinde katkı istemek, çocuğun gelişimini ve sorumluluk alanlarını olumlu etkileyebilir. Sınırları onun yaşına, deneyimlemesine ve hayatı öğrenmesine dayananak genişletmek; çocuğun bağımsızlığını, kalıcı öğrenmeler sağlanmasını, öz güvenli ve kararlı, tutarlı kişiliğe sahip bir birey olarak yetişmesini sağlayabilir.

Çocuğa etkili zaman ayırmak: Çocuğunuzla iletişiminiz; anlama, kabul etme ve paylaşma üzerine kuruluyrsa zamanın uzunluğunun pek de önemli olmadığını düşünüyoruz. O ve sizler duygularınızda ve düşüncelerinizde açksanız, güvenli bir iletişim ortamını kurmuşsunuz demektir. O: "Annem beni anlar." diyorrsa, siz de izin ve kendinizle ilgili bilgileri çocuğunuza anlattığınızda anlaşıldığını düşünüyorsanız çocuk kendisini değerli hissedebilir. O: "Ben ve annem birlikte çalışmalarını yapmaktan çok hoşlanırım." diyorrsa, bunlar yalnız ikinizin paylaştığı oyunlar, etkinlikler, gezilerse vb. şeylerse birbirinin için özelsiniz demektir.

Annenin çalışmasının çocuğa etkileri: Özellikle aile üyelerinin hep birlikte olduğu akşam saatlerinde ve hafta sonlarında zamanlarının çok büyük bölümünü birlikte ortak faaliyetlerde harcadıklarından annenin çalışmasının olumsuz etkisi ortadan kalkmaktadır. (Compos vd. 1983, Dworetzky 1990, Crodenberg ve Litman, 1991). Ancak annenin işinde tatmin olmaması, çocuğun bakımı ve emniyeti konusunda endişe duyması veya çalışma şartlarının çok ağır ve stresli olması gibi faktörler, çalışan anne ve çocuğu arasındaki etkileşimi olumsuz olarak etkileyebilmektedir. İşinde mutlu olan ve çocuğunun bakımı konusunda hiçbir endişe duymadan çalışan anneler, çalışmayan annelere göre daha iyi bir ebeveyn rolüne sahiptirler. Annenin çalışması, çocuğun kendi benliğini algılamasında da önemli bir etkiye sahiptir. Şöyle ki:

- Annesi çalışan çocuklar, annesi ev hanımı olan çocuklara oranla "Büyüyünce ne olacağım?" sorusunu daha fazla düşünürler.
- Bu çocuklar kendilerine daha fazla hedef belirleyip bu yönde çaba gösterirler.
- Özellikle annenin çalışması kız çocuğunu daha olumlu yönden etkilemektedir. Annesi çalışan kızlar, annelerini daha yetenekli, becerikli hissetmekte ve onlarla daha fazla gururlanmaktadır. Yapılan çalışmalar da göstermiştir ki annesi çalışan kızlar annesi çalışmayan kızlara oranla sosyal kavramda kadınlık rolüne daha fazla sahiptirler ve daha fazla akademik başarı ve daha fazla kariyer tutkusunu göstermektedirler. Annenin çalışması, kız çocuğun kendini yüksek eğitimsel ve mesleki hedeflere yöneltilmesinde güdüleyici olmak ve annelerinin çalışmasından duydukları hayranlıktan dolayı, onu önemli bir model olarak görmekte oldukları bu durum özellikle okul öncesi dönem çocuklarında sözde olarak görülebilir ve çocuk bundan duyduğu gururu sık sık belirtir.

• Annenin çalışmasının kız çocukları üzerindeki bu olumlu etkilerinin yanı sıra, yapılan çalışmalar annesi çalışan erkek çocukların bu durumdan olumsuz yönde etkilendiği şeklinde dir. Annesi çalışan erkek çocukların, okul başarılarının özellikle annesi çalışmayan erkek çocuklara ve annesi çalışan kızlara oranla daha düşük olduğu saptanmıştır. (Gold ve Andres, 1978, Stewart ve Friedman, 1987)

SONUÇ

Çocuk için - özellikle yeni doğan için-annenin çalışması bir takım güçlükleri de beraberinde getirir. Fakat iyi yönetilirse olumsuz gibi görülen bu durum olumluya dönüştürülebilir. (Her eksinin içinde bir artı vardır.) Örneğin; anne ve baba çalışmanın getirdiği suçluluk duygusu yerine; düzenlemenin yapıldığı, paylaşımın, iş birliğinin, katkının yaşandığı ev ortamları hazırlayarak, çocukları bu yaş düzeylerine göre bu süreçte katarak, çocuğuyla kaliteli zaman geçirecek kimsenin zarar görmediği durumlar yaratılabilir.

Leyla Navaro " Beni Duyuyor musun?" adlı kitabında "Anne-babalık meslekten öte bir durumdur, bir sanattır. Eğer bir meslek olsaydı değişebilirdi, mesleki yeterlilik aranırdı, deneme şansız olurdu ve en önemlisi bu mesleğin bir okulu bulunurdu. Ancak anne-babalık sanatı öğrenilebilir. İnsan bilimleri, psikoloji, pedagojinin ilerlemesi ile çocuk yetiştirilmesiyle ilgili daha bilimli bir bakış açısı gelişmiştir." diyor.

Koşullar ne olursa olsun; çocuğu gelişim özellikleri ile tanımak, anlamak, kabul etmek gerekir. Bunlarla birlikte ailenin üç unsuru olan "sevgi, destek ve kontrol" dengeli bir şekilde bir araya geldiğinde çalışan annenin ve ailelerin işleri kolaylaşabilir.

KAYNAKÇA

- YAVUZER Haluk (1999) Ana-Baba ve Çocuk, Remzi Kitabevi
Dr. NAZLI Serap (2000) Aile Dansması, Nobel Yayın ve Dağıtım
CLOUD H. VE TOWNSEND J. (2000) Anne Faktörü, Sistem Yay.
NAVARO Leyla (1999) Beni Duyuyor musun?, Sistem Yayıncılık

Simge Karagülle
Psikolojik Danışman

Sınav Başarısı İçin Çabalarırken YAŞAM BAŞARISINI KAÇIRIYOR MUYUZ?

Bir görüşe göre; sınavlara hazırlık bir başarı yolculuğudur ve aslında hayatın kendisi bir sınavdır. Bir başka görüş ise yalnızca bilginin ölçüldüğü sınavlar ile yaşam başarısı arasında hiçbir bağ yoktur.

Sınavlar yaşamda bizlere neler kazandırıyor? Yoksa bizden bir şeyler mi alıp götürüyor? Sınavsız bir yaşam düşünülebilir mi? Sınavsız yaşamın kendisi bir çeşit sınav değil mi? Sınavsız bir yaşam düşünülmediğine göre, sınav yaşamımıza nasıl katalım, onunla ilişkimizi artıya nasıl çevirelim?

Sınavları kaldırmak veya bir şekilde değiştirmek gibi bir şansızlık olmadığına göre; sınavlar çocuğun alanında kalacak şekilde ve bizlerin de doğru katılımla ile bu durum nasıl düzenlenebilir? Daha doğrusu çocuğun sınavlarını yönetebilmesi için aileler neler yapabilir?

Eğitim; yaşam kalitesini arttırmak, dünyaya ve sorunlara yaklaşımda farklı bakış açıları yakalamak, bir meslek edinmek gibi insanlara birçok imkan sağlar. Bu çağda eğitimin kalitesinin, çağa uygunluğunun yanında bir de geleceği öngören, ona hazırlayan bir yapısından da söz edilmektedir. Eğitim, artık tüm insanlığın geleceği içindir de. Sınavlara böyle bir eğitim yolculuğunda nasıl yaklaşmak gerekir? Yarış, öğrenme ve yeni insan modeli birbirleri ile nasıl uyumlu olabilecekler? Kuşkusuz bu soruların yanıtını bir arada vermek olanaklı değil; ancak eğitim, başarı ve aslolan yaşam başarısı gibi konulara değiniliriz.

Acar Baltaş "Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı" adlı kitabında: "Hayatın amacı; kendine yeten bir insan olmak, yaşadığından memnun olmak ve bu memnuniyeti yakın çevresindeki insanlarla paylaşabilmektir. Sınavda başarılı olmak, diploma sahibi olmak bu temel amaca yönelik araçlardır. "Okumak", "yüksek öğrenim görmek" hayatın seçeneklerinden biridir. Neyseki hayatın seçenekleri bu kadar sınırlı değildir. Eğer amaç para kazanmaksa mutlaka falan okula gitmeden veya filan üniversiteyi

bitirmeden de bunu sağlamak mümkündür. Eğer amaç hayattan alınan zevki arttırmaksa, müzik ve sanat bu zevki ve coşkuyu insanlara dolu dolu yaşatabilir. Bütün bu nedenlerden dolayı hayatı tek bir seçeneğe "falan okulun giriş sınavını kazanmaya" indirmek konuyu bir "ölüm-kalım" olayı durumuna getirir. Bu da hem ailenin hem de çocuğun kaygısını yükseltir, başarısını tehdit eder. Anne-baba olarak görevinizin çocuğunuza iyi bir eğitim vermek olduğu kadar, ona hayatı sevdirmek ve yaşama sevinci sağlamak olduğunu göz ardı etmeyin."

Evet, Sayın Baltaş'ın da değindiği gibi sınavla yaşam başarısı arasında her zaman doğru orantılı bir bağ yoktur. Sınavlar eğitim-öğretimin sonuçlarını değerlendirmek, ölçmek amaçlıdır. Sınav gelecekteki yollarımızın kapısını aralayabilir; ama bu yollardaki başarının garantisini vermez. Her sınav kazanarı daha başarılı bir yaşam beklemiyor. Bunun için farklı donanımlar, yeterlilik geliştirme çalışmaları gerekiyor. Aileler ve okullar sınavlara verdikleri önem kadar bu donanımlar için de program yapabilirler, çocuklarını geliştirebilirler.

Ailenin önemli görevlerinden biri de çocuğunu geleceğe hazırlamaktır. Çabalar, o, **yarınları mutlu ve başarılı kalsın** diyedir. Böyle bir niyetten yola çıkan aile, çocuğunun öğrencilik yolculuğunda onun yanında olmak ister. Çocuğunun okulu ve öğrenmesi ile ilgili bilgileri zamanında alması, çocuğu ve okulu ile bu konuda iş birliği yapması, onun öğrencilik gelişimine tanıklık etmesi gereklidir. Anne - babanın bu sorumluluğu yerine getirirken nerede durduğu, konuyu nasıl baktığı, hangi tutum ve davranışları seçtiği oldukça önemlidir. Sınavları kaldırmak ve değiştirmek gibi bir şansızlık olmayacağına göre bunu çocuğun hanesinde her koşulda artı olacak şekilde nasıl değerlendirebiliriz?

• Öncelikle sınav çocuğunuzun öğrencilik alanındadır. Onun bireysel alanlarına nasıl baktığınız önemlidir. Ço-

çocuğunuz kendi alanlarının sorumluluğunu üstlenecek kadar bağımsız ve öz güvenli midir? Örneğin, küçük yaşlardan bu yana yemek miktarına ve çeşidine o mu karar verir? Giysilerini o mu seçer? Arkadaşları ile ilgili sorunları sonuçta yine kendisi mi yönetir? O hizmet edilmenin kolaylığına alışmış mıdır? gibi sorulara yanıtlarınız ne olurdu? Kısacası, çocuğunuzun sınavlara karşı tutumu biraz da onun alışkanlıkları ve yetiştirilme tarzı ile ilgilidir.

- Her çocuk farklıdır, yetenekleri birbirine benzemez. Ayrıca öğrenme ve bellek ile ilgili farklılıkları da olabilir. Onu zorlamak, sınav sonucunu olumsuz etkileyebilir.

- Her zaman söylediğimiz gibi her zorluk, içinde en az iki olumluluk barındırır. Çocuk, kendi kararını verirken zor olanı seçse bile "zor"u ve bu zorluğun içindeki olumlulukları, yaşama fırsatını yakalayabilmelidir. Böylece deneyimlererek büyüme şansını elde etmiş olur.

- Şu anda yaşamınızdaki zor bir anı hatırlayabilir misiniz? Aşmanız gereken büyük bir engel var ve siz elinizden geleni yapıyorsunuz. Bir yetişkin olduğunuz için fazla müdahale ve baskı yaşamıyor olabilirsiniz. (Oysa çocuklar hem yetişkinlerin hem de zamanın baskısını yaşıyorlar.) Sonunda engeli aştınız. Tam o anda ne hissedersiniz? Oldukça büyük bir güçlüğü aşmanın, bir yükten, zorluktan kurtulmanın anı. İşte biz uygun yerde durarak çocuklarınıza "Bunu ben yaptım, bu benim sonucum." duygusunu yaşatabiliriz. Bu duygu onları büyüten, geleceğe hazırlayan, deneyimler kazandıran bir duygu olabilir. Bunun avantajı çocuklardan alınmamalıdır.

- Sınavlar ailenizin değil, çocuğun sınavı olmalı. Son zamanlarda bu konu oldukça yaygınlaştı. SBS çocuklarından çok SBS ailelerinden söz ediliyor. Sınav ailemizin özellikle annelerin sınavı oldu. Oysa çocuk, yalnızca kendi güçlüğünü yaşamalı ve öncelikle kendisine karşı sorumlu olmayı öğrenmeli. Çocuk için bir de annenin, babanın duygusunu düşünmek sınavın kaygıya dönüşmesinin nedeni olabilir.

- Anne-babaların yaşamdan beklentileri ve özelemleri ile bu konuda çocuklarına karşı tutumları arasında gerçekçi bir bakış açısını yakalamaları gerekmektedir. Her ne kadar çıkış noktaları çocukları düşünmek gibi görünse de sürekli beklenti hali, çocuğu kendisi ile ilgili hedef oluşturmada, kendini değerlendirmede zorlamaktadır.

• Anne baba olarak çocuğun başarılı olmasını istemek en doğal arzudur. Ancak çocuğun başarılı olabileceğinden daha fazlasını istemek ona yapılacak bir haksızlıktır. Akademik başarı anlamında, çocuğun yapabileceğini ve yapamayacaklarını öğrenmek için okulla aktif olarak bilgi alışverişi yapmak yerinde bir davranış olacaktır. Bu şekilde çocuktan beklentileriniz daha doğru ve gerçekçi olabilir.

- Giderek artan sınav sayılarının bir başka olumsuzluğu da çocukların sosyal gelişimleri için zaman bulma güçlüğünü yaşatmasıdır. Sosyal gelişim, deneyimlerin tam da bu önemli yaşlarda çocuklar, sorular ve sınavlarla uğraşmaktan arkadaşlarına ayıracak zaman bulamamaktadır.

- Çocuklara ihtiyaçları olan bu gelişim için ortamlar hazırlamak gerekmektedir. Aile ilişkileri giderek azalırken, akran iletişimi ihtiyacı artmaktadır. Birbirini büyüten bu iletişim ortamlarının vazgeçilmez olmasıdır. Aileler çocukların bu gelişim ihtiyaçlarını fark ederek önce onları anlayabilirler ve birlikte zaman geçirme isteklerine olumlu bakabilirler. Bu ortamlar aynı zamanda onlara duygusal gelişimleri ve ihtiyaçları için de iyi gelecektir.

- Sınav sözcüğü çoğu zaman olumsuz bir duyguyu da beraberinde getirebilmektedir. Belirsizliğin baskısı, kazanmakla birlikte kaybetmenin de olabileceği duygusu her yaşta her insan için bir güçlüğü oluşturmuştur. Oysa konuya daha sakin bakılabildiğinde güçlükler kazanımlara dönüşebilir. Sınavlar; insanlara güçlü ve zayıf yanlarını, neler yapabileceğini ya da yapamayacağını, herhangi

bir durumda gösterdikleri tepkinin "uygun bir tepki" olup olmadığını bilme, kısaca kendi kendilerini tanıma ile ilgili deneyimler kazandırabilirler. Aşağıda, sınavlara hazırlanırken doğru yaklaşımlarla çocuklara kazandırılabilen bazı becerilerden birkaçını sunuyoruz.

• **Kendilerini ilgilendiren konularda karar verme-bilme becerisi:** Bir konuda kendi bağımsız düşüncesini oluşturmak bir birey için oldukça önemlidir. Kimlik oluşturmak, kişisel gelişim sağlamak düşünme becerilerimizle de ilgilidir. Daha ileri dönemlerde akıl yürütme, eleştirel düşünme becerileri şeklinde gelişecek bu beceri, yaşamın her alanında ve özellikle zor dönemlerde bireylerin güçlüklerini daha kolay aşmasını sağlamaktadır.

• **Hedefler belirleme becerisi:** Sınav, bir hedefe varmanın aracıdır. Öncelikle hedefli olmanın kolaylığını kavrayabilmek, daha sonra da kendisini ve çevresini tanıyarak uygun hedefler belirleyebilme becerisine sahip olmak. Sınavlara hazırlık, doğru yönetildiğinde çocuklara hedef belirleme ve ona ulaşmak için çabalı olma becerisini geliştirebilir.

• **Planlı yaşama becerisi:** Bir önceki konu ile de ilgili olarak hedef belirleme ve bunun için planlı programlı çalışma, bunu yaşam biçimi haline getirme, sınavlar aracılığıyla geliştirilebilecek bir beceri olabilir.

• **Zamanı yönetme becerisi:** Sınav sırasında zamanı iyi kullanmak oldukça önemlidir. Sınav biraz da zamana karşı verilen mücadeledir. Hazırlık aşamasında da zamanı yönetme becerisi geliştirilebilir ve yaşam biçimine dönüştürülebilir.

• **Sorumluluk geliştirme becerisi:** Sıraladığımız beceriler arasında birbirleri ile ilgilidir. Sorumluluk becerisi; seçme, karar verme, sorun çözme vb. becerileri ile ilgilidir. Bireylerin, kendi alanlarına giren konuları fark etme, "Bu benim işim." deme, bunu sonuçlandırma gibi becerileri kazanmaları; yaşamda başarılı olma şanslarını artırmaktadır. Kısaca, sınava hazırlık sorumluluk becerisini artırmanın bir aracı olarak kullanılabilir.

• **Kendi ile yarışmak ve işbirlikçi çalışma becerisini kazanmak:** Sınav aslında bir rekabettir. Başkasından daha iyi olduğunuz zaman sınavda kazanırsınız. Fakat sınavla böyle bakmak sonuçta insanı baskılayan bir duyguya dönüşebilir. Bu nedenle sınavda kendimizle yarıştığımızda, gelişmelerimize ve yeterliliklerimize odaklandığımızda daha olumlu bir duygu yaşayabilir ve böylece başarı şansımızı artırabiliriz.

Kiminle nasıl çalışacağını bilmek, yardımlaşarak yaşından öğrenmek de etkili öğrenme konusunda önemli bir noktadır. İnsanlar sordukları zaman ve başkasına öğrettikleri zaman daha kalıcı öğrenebilirler.

• **Duygularını tanıma ve yönetme becerisi geliştirme:** Her yaşantı bir öğrenme deneyimidir. Sınav da yaşanan duygular insanların kendilerini tanıma ve yönetme becerilerine dönüştürülebilir.

• **Sorun çözme ve baş etme becerileri geliştirme:** Bu beceri özellikle seçenekleri belirleme ve içinden en uygununu seçme demektir. Seçeneklerin olabileceğini bilme, bireyleri öncelikle duygusal anlamda rahatlatır. Yaşanılan kaygıyı baş edilebilir duruma getirebilir. Baş edilen kaygı ise "başarabilirim" duygusunun kapısını aralar.

Sınav; her ne kadar başkaları ile karşılaşıyor, başkalarının değerlendirdiği bir durum ise de insanın kendisini değerlendirdiği, gelecek için hedefler, planlamalar yapıldığı ve kendisini geliştirdiği durumlara dönüştürülebilir.

Sınavların bizi olumsuz etkilemesine ve yönetmesine izin vermeden onu yönetebilme becerisi kazanmak dileğiyle...

Kaynaklar

Baltaç Acar ; "Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı", Remzi Kitabevi (1994)
Bacanlı Hasan; "Gelişim ve Öğrenme", Nobel Yayınları (2001)
Cüceloğlu, Doğan; "Başarıya Götüren Aile" Remzi Kitabevi; (İstanbul 2006)

Sahibi
Onat Özel Eğitim, Bilim,
Sanat ve Spor Etkinlikleri Ltd. Şti.

Editor
Behçet Yavuz
Ekin Koleji
Genel Koordinatörü

Sorumlu Müdür
Yavuz Güneş
Ekin Koleji İktisadi Yönetmeni

EDİTÖRLER VE YAYIN EKİBİ
Gülşay Öktem
Türkçe Öğretmeni
Aylin Kama
Türkçe Öğretmeni

Burcu Atalas
Türkçe Öğretmeni

Deniz Gökkuş
Türkçe Öğretmeni

Filiz Reşitoğlu
Halkla İlişkiler ve
Reklam Operasyonu

Murat Özkan
Mehmet Aksu
Gözde Aynak
Özge Akkaş
Fotoğraf ve Dokümantasyon

Salih Baykal
Mali İşler Koordinatörü

Her hakkı saklıdır.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
Parayla satılmaz.
www.ekin.k12.tr
ekin@ekin.k12.tr

Tel: 0232 8447475(pbx)
Faks: 0232 844 74 84
Ekin Koleji Seyrek / İzmir

Hazırlık
Diorama Ajans / Tanıtım
Dalyan Gümrük İşhanı No: 398
Kat: 5 Daire:512
Alsancak - İZMİR
Tel: 0232 463 78 33
www.dioramaajans.com
info@dioramaajans.com

Sayfa Tasarımı
Birsın Bağcırdı Köseoğlu

Baskı
Şanal Matbaacılık
Fatih Cad. No: 105/128
Çamlibi İş Merkezi
Çamlibi - İZMİR
Tel: 0232.459 82 82

Baskı Tarihi
01/06/2009

"Bu yayının hazırlanmasında büyük emek harlayan Okulumuz Psikolojik Danışmanları, Rezan Turhan ve Simge Karagülle'ye teşekkür ederiz."

SİMGE KARAGÜLLE Psikolojik Danışman

Merhaba Simgе Hanım,

Sizi, içtenliğiniz ve güven veren yaklaşımınızla tanıyoruz; ama bu kadar yakınımızda olan ve her birimizin iç dünyasında yolculuklara çıkan psikolojik danışmanımızı biraz daha yakından tanımak istiyoruz. Bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?

2 Ekim 1984 yılında Karabük'te doğdum. Çocukluğum Karabük'te geçti diyebilirim. Karabük Yenişehir İlkokulu'ndan mezun olarak Karabük Anadolu Lisesi'ni kazandım. İlkokul dönemim oyun oynamak yerine ders çalışmak zorunda kalarak geçti. O dönemlerde çok hissetmemesede sonradan bu sıkıntılı dönem hayatımda büyük kapılar açtı. Bir süre sonra İzmir'e taşındık ve ben 8.sınıfı Millî Piyango Anadolu Lisesinde okudum.

Öğrencilerimizle kolaylıkla empati kurabiliyor meslek seçimlerinde onlara kendi yaşamınızdan hareketle iyi bir model oluşturuyorsunuz. Siz rehber ve psikolojik danışman olmaya nasıl karar verdiniz?

Lise ikinci sınıfta psikoloji öğretmenimin yönlendirmesi ile psikolojiye ve insan ilişkilerine merak saldım. Psikolojik danışmanlık ve rehberlik okuma kararımı lise ikideyken aldım diyebilirim.

Ege Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünü 2002'de kazandım ve 2006 yılında mezun oldum. Şu an baktığımda psikoloji alanından başka bir meslekte düşünmüyorum kendimi. Mezun olacağım yıl dikkat eksikliği ve hiperaktivite alanında uzman olan çocuk ve ergen psikiyatristi ile çalışmaya başladım.

Çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında çalışmak çocukları daha iyi anlamak, yardımcı olmak ve tanımak açısından bana çok büyük yarar ve deneyim sağladı; aynı zamanda da ruh sağlığı hastalıklarını uygulamalı olarak tanıma, semptomlarını gözlemleme ve uygun yardımcı sağlama yolları öğrendim. Aynı zamanda Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans çalışmalarıma devam ettim.

Ekin Kolejiyle ne zaman ve nasıl tanıştınız? Bu okulda çalışmayı tercih etmenizden nedenini öğrenebilir miyiz?

Bir yıl klinik deneyimin ardından 2007'nin Şubat ayında Ekin Koleji ile tanıştım. Okulumuzun kuruluşu benim lise yıllarıma dayanıyor. O dönemde burada çalışabileceğimi hayal etmişim. Yaklaşık iki buçuk yıldır burada olduğum ve mesleğimin ilk yıllarımda böylesine güzel bir okulda, güzel insanlarla bir arada olduğum için çok mutluyum.

REZAN TURHAN Psikolojik Danışman

Merhaba Rezan Hanım, siz her gün, hepimizin özellikle de çocuklarımızın sorularına yanıt arıyorsunuz. Bizlere ve çocuklarımıza yaşam yolculuğunuzda eşlik ediyor, bizi verdiğiniz güven ve yaşama sevinciyle güçlendiriyorsunuz. İstedik ki şimdi rollerimizi değiştirelim ve sizin yaşam yolculuğunuzu öğrenmek adına biz size sorular soralım.

Bu mesleği nasıl seçtiniz ve kararınızı verdikten sonra hangi okullara devam ettiniz?

Bizler Çalkışu romanının idealizmiyle büyüdük. Romanı okuyunca "Ben, öğretmen olacağım." demiştim. Nevşehir Öğretmen Okulundan mezun oldum. Beş yıl bir Anadolu kasa-basında ilkököl öğretmenliği yaptım. Öğrencilerimden birinin adı Munise idi ve Çalkışu romanındaki Munise'nin öyküleri ile beşeyiyordum. O yıllardaki öğretmenliğimin bana verdiği o güzel tadı ve anıları hala unutamam.

Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsünün Pedagoji bölümünü bitirdim. İki yıl Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesinde çalıştım. Sonra İzmir'e atandım.

Biraz da okulunuzdaki çalışmalarınızdan söz edelim mi?

Ekin Kolejinde çalışan ilk öğretmenlerden biriyim. Bir okulla birlikte büyüyüp gelişmenin tadını yaşıyorum. Bir kurumun, kuruluşuna ve büyümesine tanıklık etmenin hazzı bir başka. Bu çok güzel bir duygu. Başından bu yana gelişimi izlemek, eğitim ile ilgili ihtiyaçları fark etmek, ilgili programları bulmak, uygulamak ve geri bildirimler almak eğitim ile ilgili yaşanabilecek en güzel şey. Özellikle günümüzde, çocukları geleceğe donanımlı hazırlamak artık çok kolay değil. Onlara bilginin dışında farklı beceriler de kazandırmak zorundasınız. Olumlu benlik algısı ve sorun çözme becerisi bunlardan biri.

Peki, sizce aile ve eğitim kurumlarının çocuk yetiştirirken vazgeçemeyecekleri en önemli nokta nedir?

Aileler ve eğitim kurumları; yaşlarının gelişim ihtiyaçlarını karşılayabilen, yaratıcı ve yenilikçi tutumlarıyla farklılık yaratabilen, zoru deneyimlemiş ve kendilerini gerçekleştirebilen çocuklar yetiştirmeyi hedeflemelidir.

Değerli fikirlerinizi bizlerle paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Rezan Turhan
Psikolojik Danışman

Geleceği Kucaklayan Mutlu Çocuklar Yetiştirmek

Geleceği kucaklayan çocukların hangi niteliklere sahip olması gerekir? Böyle bir soruya yanıtınız ne olurdu? İlk aklimıza gelenleri, öncelikle belirlemeden sıralayalım:

- Yaraticı, yenilikçi, meraklı tutumları ile fark yaratabilen, ortamını ve geleceği değiştirmeye hedefleyen, atılganlık becerisi gelişmiş çocuklar,
- Kendi yeterliliklerini fark eden, bunları geliştirebilmeyi öğrenen çocuklar,
- Kendi alanındaki sorumluluklarını kazanmış ve bunu önce çevresine, sonra insanlığa ve evrene karşı sorumlu olabilecek şekilde geliştiren,
- Hızlı düşünebilen, erteleme ve eyleme geçme arasındaki zamanlamayı iyi yapabilen, önemlilerle öncelikleri ayırbilen,
- Düşünsel yeterlilikleri ile uyguladığını arkadaşlığını sağlayabilen,
- Sorunu fark eden, çözüm için seçenekler üretebilen, seçebilen (karar verebilen), seçiminin sonuçları ile büyüyen,
- Kendisi ve ötekilerle ilgili duygularını doğru yönetebilen, saygı, sevgi ve dürüstlüğü içselleştirmiş çocuklar...

Daha sıralayacağımız pek çok donanım olabilir. Çok ayrı gibi görünen bu donanımların, yeterliliklerin arasında birbirlerini desteklediklerini, tamamladıklarını ve geliştirdiklerini düşünüyorum.

Oldukça kapsamlı olan, her madde için ayrı bir kitap yazılabilecek konumuz, çocukların yaş gelişim görevlerinden ve onları geleceğe hazırlayan aile ortamlarından söz ederek sınırlandırmak.

Her çocuğun farklı bir genetik özelliklerle, farklı bir kimya ve bunların sonucunda farklı bir yapı ile doğduğunu biliyoruz. Üstelik bu farklı yapı, çevre ile tekrar farklılık kazanıyor. Ama yine de onlar aynı yaş gelişim dönemlerinden geçiyorlar. Hayatın ilk adımları olan bu yaş gelişim dönemleri, birbirlerinin alt yapısı olarak kazanılıyor ya da bir sonraki döneme güçlükle geçiyorlar. Kısacası, geleceğe hazır olmaya için en başından, yaşamın ilk yıllarından başlayacağız.

Erickson, çocukların bu gelişim dönemlerine "psiko - sosyal gelişim" diyor. Biz bu gelişim dönemlerini geleceği kucaklamakla ilişkilendirerek açıklamaya çalışacağız.

0-1,5 Yaş: Güven ile Güvensizlik (Ve Sonuçta Ümit ya da Umutsuzluk)

Doğduğunda, yaşama karşı oldukça deneyimsiz doğan insan yavrusu; beslenme, uyku ve sindirim konularında düzen ve rahatlığa ihtiyaç duyar. Anneyle sağlanan bu düzen ve derge, onun yaşama karşı güven duymasında ya da duymamasında oldukça etkilidir. Bebeğin ilk toplumsal başansı, büyük bir kaygı ve öfke geliştirmeden annesinin bir süre yanından ayrılmasına dayanabilmesidir. Bu dayanma, yaşama karşı güven ve sonuçta da UMUDA dönüşecektir. Duyurulma ve engellenme deneyimleri onun yaşama ilgili ilk izlenimleri ve hayatının önemli temel taşlarıdır. Dünya ile ilgili "İşler yolunda gidiyor." fikri yaşama umutla bakmayı sağlar. Yaşama umutla bakan çocukların, geleceği kucaklama şansları ise daha yüksek olabilir.

1,5-3 Yaş: Özerklik ile Utanç

(İrade Gücü Kazanma ya da Utanç)

Çocuğun sinir sistemi, tuvalet alışkanlığını kazanabileceği şekilde gelişir. 1,5 - 3 yaş dönemi, onun tuvalet ihtiyacını hissetme ve bunu erteleme, tutma becerisini kazandığı bir dönemdir. Bu alandaki başarıları, onun kendi denetimini sağlayabileceğini ve kendisi ile ilgili karar verebileceğini öğrenmesini sağlar. Tersine, yani denetimi annesine bırakması, izleniyor, yönlendiriliyor ve özellikle de annesinin tuvalet uyarıları ile "Ben kötü şeyler yapıyorum." duygusu ise utanı öğrenmesine neden olabilir. Bu dönemde biyolojik ritmi fark edilen, gereksiz zorlamalarla başlanmayan çocuklar - eğer fiziksel ve genetik bir engelleri yoksa- kendi düzenlerini kuracaklardır.

Anneden farklı biri olduğunu anlama, bağımsız tutum geliştirme - inat dönemi - birey olmanın ilk ve önemli adımlarıdır. Bu dönemi sağlıklı biçimde yaşayan çocuk, daha sonraki yıllarda kendi ayakları üzerinde durabilir, bağımsız ve düşüdüğü gibi

"Başınızdan geçenler
hep hoş şeyler olursa,
cesur bir insan olamazsınız."

Mary Tyler Moore

biri olmanın ilk duygularını yaşayabilir.

3 – 6 Yaş; Girişim ile Suçluluk

(Becenikli Olma ya da Suçluluk);

Bu dönemde çocuk, kendi cinsiyetini keşfeder. Kendi cinsine yakın rolü model almak için girişimlerde bulunur. Çocuğun bu durumu uygun bir şekilde çözülmesi gerekir.

Girişimlerin sonucunda edindiği "Yapabilirim, deneyebilirim."e karşılık; "Becenikli değilim, elde edemem." düşünceleri ile yaşanan suçluluk duygusu, onun atılganlığını engellerebilir. Atılganlık ve amaç duygusu, kişilerin kendi hedeflerini belirlemeleri anlamına gelebilir. Çünkü bu amaç duygusu, cesaret duygusu ile ilgilidir. Çocuğun geleceği için geliştirebileceği önemli bir duygudur.

6 – 12 Yaş; Yapıcılığa Karşılık Aşağılık Duygusu

İlköğretim yıllarına denk gelen bu dönem, çalışkanlık duygusunun edinildiği dönemdir. Bu dönemde çocuk kendi cinsiyetle bir araya gelerek büyüyüp gelişir. "Başarabilirim." ile "Yapamam." arasındaki yeterliliğe sahip olma duygusu bu dönemde oluşur. Çalışkanlık, yapıcılık veya yetersizlik algısı bu yaş aralığında kazanılır. Çocuk iş yapma konusunda; "Öğrendiğim, başardığım neyse ben oyum." düşüncesine sahip olur. Çocuk, bilgi edinirken kendisini yaşatılan ile karşılaştırır. Yetişkinlerin bu duyguyu destekleyen tutum içinde olmaları gerekir. Çünkü herkesin iyi yaptığı ve yeterli olduğu bir alan vardır. Ev ve okul, çocuğa bu alanı bulmak adına ortam hazırlamalıdır. Eğer çocuk kendisi ile ilgili yetersizlik duygusu yaşarsa, bu durum Erickson'un dediği gibi pekişerek aşağılık duygusuna dönüşebilir. Bu ise "yaşamamayan başarı tadı" demektir.

Eyde, öğrencilik alanı çocuğa kalmışsa, anne-babalar onu çalışmaya itmemişlerse, çalışma sorumluluğunu başlatan, yürüten ve şondandıran o ise, çalışmasını o değerlendiriyor ve yeniden düzenleyebiliyorsa, başarısını deneyimlemek için çok sayıda şans oluyor demektir.

Bu dönemin öteki ucunu ise çocukluğunu ve hayatın getirdiği güçlüğü yaşamasına izin verilmeyen çocuklar oluşturur. Ailelerinin yüklediği buy durum, başarı beklentisi, çocuk tarafından kaygıya dönüştürülür. Bu durum, yeniden deneme isteğini yok eder. Sonuç; suçluluk ve yetersizlik duygusu ile kazanılan tembeliktir.

12 – 18 Yaş; Kimlik kazanma veya Bocalama

Anneden ayrılarak bireyleşen ergen, psikolojik doğumunu yapmakla görevlidir. Ergenin bu dönemde kimlik bunalımı ya-

şayıp yaşamaması bu yaşa kadar geçirdiği evrelerle ilgilidir. Ben kimim sorusuna olumlu yanıtlar bulabilen ergen, geleceği kucağında güçlükle yaşayabilir.

Yukarıda çocukların psiko-sosyal ihtiyaçlarını Erickson'un görüşlerinden yararlanarak açıklamaya çalıştık. Özetlersek: Umudunu yaşayan; ama utancı yaşamayan, girişimde bulunan ve başarının tadını bilen ve tüm bunlar birleştiğinde bir kimlik oluşturan çocuğun psiko sosyal gelişiminin temelleri atılmış olur.

Bu yaş gelişim görevleri kazanılırken çocukların, ayrıca aşağıda sıraladığımız becerilere sahip olmaları işlerini kolaylaştıracaktır.

ÇOCUKLARI GELECEĞE HAZIRLAYAN BECERİLER

Sosyal Okur Yazarlık Becerileri:

- Yaşama ilgili önemlileri bilmek ve bunları önceliklerine göre sıralayabilmek.
- Olayların, durumların sosyal sonuçlarını öngörmek
- Yeterli ve etkili olabilmek
- Güvenli davranmak
- İnsanlarla ilgili olmak, akranları ile iletişim kurmak ve onlardan kabul görmek
- Sorun çözme becerilerine sahip olmak

- Eleştirel düşünebilmek
- İş birliği çalışma becerilerine sahip olmak
- Atılganlık becerilerine sahip olmak
- Olumsuz duygularını kontrol edebilmek (Öfke kontrolü yapabilmek, baskılarla baş edebilmek, çatışma çözebilmek vb.)

Duygusal Okur Yazarlık Becerileri:

- Kendisini kabul edebilmek, kendisine inanmak ve kimliği ile ilgili olumlu duygulara sahip olmak.
- Kendi duygularını anlayabilmek ve uygun durumlarda bunları ifade edebilmek, duygularını yönetebilmek.
- Başkalarının duygularını duygudaşlık yoluyla tanımak, kişiler arası ilişkilerde başarılı olmak.

Düşünme Becerileri:

- Algılama, kavrama
- Bağlantı kurma
- Sınıflandırma
- Analiz etme
- Eleştirel düşünme
- Değerlendirme

ANNE-BABA TUTUMLARI VE GELECEĞİ KUCAKLAYAN ÇOCUKLAR

Peki, çocuklar geleceği kucaklayan nitelikleri, yaş gelişim görevlerini ve diğer becerileri hangi ortamda kazanacaklar? Şimdi biraz da onların büyüdüğü ortamdan, anne baba tutumların-

dan ve büyüme gelişmelerine etkilerinden söz edelim.

Anne-babalar, gerçekte çocuklarının en yüksek potansiyeline ulaşmalarını isterler. Burada temel hedef; onu geleceğe hazırlamak, yarına mutlu ve başarılı kalmasına yardımcı olmaktır. Hedef önemlidir; ama nasıl ulaşılabileceği ne yazık ki o kadar kolay değildir.

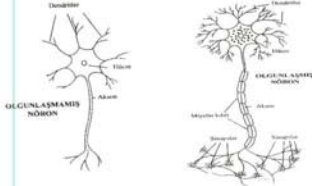
Tüm canlılar için içinde büyüdüğü ortam, çevre büyük önem taşır. Çocukların yetiştiği aile ortamları ve onları yetiştiren kullanılan yöntemler de özel bir önem taşımaktadır. Çünkü çocukları sürekli karşılaştığı tutumlar alışkanlıklarının, alışkanlıklar da kişinin bir parçası olmaktadır. Ne yapalım da ortamlarımızı onların yeterliliklerini geliştirecek ve geleceğe hazırlasın?

Çocuğa adanmış aile yapıları, koruyucu tutumları, sınırsız hoşgörülerini ile onun farklı birey olma şansını ellerinden alabiliyor. Sürekli hizmet edilen, ondan önce düşünen akıllar çocuğun kendi aklını bulmasına izin vermiyor. Özellikle zoru deneyimlemeyen çocuklar, öncelikle zihinsel yeterliliklerini, daha sonra da sosyal ve duygusal yeterliliklerini geliştirememektedir. Ayrıca beklentili ana baba tutumları da çocuğu baskılamakta ve kendisi olmasını engellemektedir.

Sorumluluk alma, sorun çözme ve zihinsel becerileri ile zenginleştirilmiş ortamlarda büyüyen çocuklar; küreselleşen rekabetçi ve amaçsız dünyaya daha hazırlıklı olabilirler. Yan sayfada iki öğrenme hücre (nöron) görüyoruz. Kendi sorunlarını çözen, akıl büyüten çocuklarda ikinci şekilde gördüğümüz gibi gelişen bir yapı oluşuyor. Kurduğumuz diyaloglarla ve sizden ayrı düşünce üretmelerine izin vererek onların gelişmelerine katkı koyabilirsiniz. Sorun çözme becerisi ve sorumluluk bilinci gelişmiş çocukların hayata daha hazır oldukları bilinen bir gerçektir.

Yaşamlarında başarılı insanlar, doğru zamanda, doğru sorumlulukları almayı bilen ve doğru hızda yerine getiren insanlardır.

Ağabey - Abla - Kardeş

Sorun çözüme becerisi gelişmeyen, sorumluluk almayan ve kendi yeterliliklerini fark etmeyen; ama başka yeterliliklere zorlanan çocuklar kaygı yüklenirler. Çocuğa yüklenen kaygı beyin normal gelişim sürecini engeller; sürekli kısa devre oluşturan bir beyin yapısı ile çocuk kendini gerçekleştiremez. Kendini gerçekleştiremeyen bir bireyin kendi yaşamını düzenlemesi, yaşamında gerçek başan ve mutluluğu yakalaması güçtür. Olumlu duygulara sahip olmak, düşüncelerimizi de olumlu yönde etkileyerek hayata bakış açımızı değiştirir ve bireyin yaşamda daha fazla doyum almasını, başarmaya inançlı ve geleceğe dair umutlu olmasını sağlar.

ÇOCUĞUN ÖĞRENME MERAKI, HEYECANI VE AİLE

Çocuğun yaşam başarısında; onun öğrenme merakı, heyecanı ve ailelerin konuya nasıl yaklaştıkları da önemlidir.

Öğrenirken amacımız; yaşamımızı sürdürürebilmemiz için gereksinim duyduğumuz bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazanmaktır. Öğrenme düşünsel bir özellik olmakla birlikte dürtüsel bir özellik de gösterir. Nitekim bebekler, çocuklar ilk bilgi ve becerilerini başkalarının zorlaması olmaksızın kendileri öğrenirler. Bilgi ve becerilerimizin çoğunu başkalarının yardımıyla kazansak bile ilk adımı kendimiz atarız. Öğrenmeyi yaşam boyu devam eden bir süreç olarak düşünürsek, yaşamımızı devam ettirecek bilgiler için düğmeye basma bir çeşit dürtüsellik taşıyır. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri de bu olsa gerek. Sonuç olarak hepimiz, doğamızdan gelen bir öğrenme dürtüsü veya " öğrenme arzusu" ile doğarız.

Konuyu bu kadar kısa özetlemek mümkünken, öğrenmeyi ve yaşamı sürdürebilmek için gelişmeyi bu kadar kısa açıklamıyoruz elbette. Yine de işe bütün bilgi ve becerilerimizin çıkış noktası olan beynimizden kısaca söz ederek başlayalım.

A. R. Wallace beyin için "Sahibinin ihtiyaçlarından fazlasını kazandıran farklı olarak kendi kendine öğrenen bir sistemdir. Bir yetişkinin ortalama beyin ağırlığı yaklaşık 1.500 ile 1.600 gramdır. Yani toplam vücut ağırlığının %2'sidir. Bu ağırlık zekâ ve gelişim kapasitesinin bir ölçütü değildir. Eğer böyle olsaydı, filler ve balinalar gerçek zekâ mucizeleri olurdu.

Beynimiz iki yarı küreden oluşur. Bu iki küre birbirleri ile bağ-

lantılı ve farklı görevleri üstlenir. Beynimizin kıvrımları 15 milyardan fazla gri hücrelerden oluşmuştur. Beynimize saniyede, yaklaşık 10 milyon bilgi akışı olur. Duyularımız bizim antenlerimizdir.

Kullanılmayan veya öğrenme yaşamamış nöronlar, öğrenmeden sonra geçerek "snaps" ların çoğaldığı nöronlara dönüşürler. Bazı bilim adamlarına göre öğrenme, ömür boyu sürse de bu snapsların gelişimi daha çok 12 yaş öncesi gerçekleşir ve gelişim ömür boyu sürer.

Öğrenme hem bir istek hem de bir ihtiyaçtır. Çocuğun öğrenme süreci belirli aşamalar geçirir. Bunlar:

1. Gözlem ve algılama,
2. Anlama ve yorumlama,
3. Uygulama ve sinama,
4. Yansıtma.

Bu aşamalar birey büyüdükçe farklılıklar gösterir. Belli bir hız kazanabilir, zorluklar ve kolaylıklar arasında geçişler olabilir. Biz burada öğrenmenin oluşumundan ve öğrenme sürecinden çok, öğrenmek için istekli olmaktan söz edeceğiz.

Öğrenmeye istekli olma; bilgi - izlenimleri düzenleme ve akılda tutma işinden hoşlanmadır. Son zamanlarda öğrenme sırasındaki moralin önemi konusunda çok sayıda araştırma yapılmıştır. Nörobijoloji, (sinirlerin biyolojisini inceleyen bilim dalı) bugün artık çocukların ne şekilde eğitilmesi gerektiğini bildiğini ileri sürüyor. Beyin araştırmacılarından gelen önerilere göre eğitim, sinir hücrelerinin gelişimi sırasında, yani mümkün olduğunca erken başlamalı; keyif vermel; çünkü beyin ancak bu durumda kalıcı öğrenme için gerekli uyarı maddelerini salgılayabilir. Çoğunlukla gelişmiş belleğe alınan ilk bilgiler, olumsuz duygular, yaşanan kaygılarla, kalıcı belleğe alınamaz veya ulaşamaz, düzenlenemez duruma geliyor.

Jane M. Healy "Çocuğunuzun Gelişen Akli" adlı kitabında bu konuda şunları söylüyor: "Öğrenmenin gerçekleştirilmesi için en uygun zamanın, beyin içindeki mesajları snapslar boyunca aktaran kimyasal maddelerin salgılanmasını, olumlu duygulara bağlı olarak arttırdığı zamanlar olduğu anlaşılmalıdır. Nöron aktarıcı adı verilen bu kimyasallar, çocuğun kendisini dinlenmiş, desteklenmiş ve güvenli hissettiği zamanlarda öğrenmeye özellikle yatkın olur. Bitkinlik, kaygı, baskı, korku nöronların istenilen sinyalleri göndermesini ya da almasını olanaksız kılar. Uzmanların kaygısı ise çocuklarına zorla bir şeyler öğretmeye çalışan iyi niyetli anne-babaların beceri gelişiminin bazı yollarında istemeden kısa devreye yol açabileceğidir."

Kıscası, öğrenme bilissel bir olaydır. Ama duygulardan bağımsız değildir. Bu konu ile ilgili bir başka görüş de olası bir kaygıda 9 milyar hücrenin bloke edildiğidir. Bu bilgi, öğrenme söz konusu olunca tüm insanları ilgilendirir. Üstelik işi, öğrenmek olan çoktan söz ediyor olsak, ota öğrenmenin zevkini öğretecekler duyguların bir kenara bırakamayız. Ne öğreteceğimizi, nasıl öğreteceğimizi kadar hangi duygularla öğrettiğimiz de önemli olmaktadır.

DIŞ ETKENLER VE ÖĞRENME (SOSYAL ETKİLEŞİM)

Bilişsel gelişim, kişinin geçirdiği yaşantılarla ilgilidir. Özellikle yaşantı zenginliği kişinin bilişsel gelişimini artırır. Bu yaşantının niteliği eğitimciler arasında tartışma konusu olmuştur. Hazırladığımız yaşantılar çocuğun öğrenmesini sınırlıyor mu yoksa geliştiriyor mu? Onun doğal yapısı engelleniyor mu yoksa geliştiriyor mu? Burada şimdilik önemli olanın önce zarar vermemek, duygusal baskı oluşturmamak, mümkün olduğu kadar fazla yaşantılar, farklı ortamlar hazırlarken onun yaşını ve kendine özgü gelişim ve öğrenme özelliğini önemsemek olmalıdır. Bazı çocuklar, başkalarının kolayca yapabildikleri şeylerde zorlanınca yetersiz olduklarını düşünürler. Bu durumda çocuk kaçma, vazgeçme, bırakma eğilimi gösterebilir, işisini kaybedebilir ve dersle ilgili geçirdiği saatleri zaman kaybı olarak görebilir. Bu açıdan bakıldığında yetenek ve performans yalnızca genlerle ilgili değil; aynı zamanda kişinin kendini algı-lama biçimi ve hiçbir temeli olmayan yetersizlik duyguları ile de ilgilidir.

Aynı zamanda bir güdü olarak da gördüğümüz öğrenme isteği çocuk daha 2-3 yaşında iken fark edebildiğimiz bir durumdur. Çocuğunuzun bu yaşlardayken sorduğu o bitmek tükenmek bilmeyen iğnç sorularını unutmanız mümkün değildir. Yaşamını devam ettirmek için öğrenme dürtüsü veya öğrenme arzusu ile doğan insanın bu arzusu daha sonraları ne oluyor? Engellenen, anlaşılmayan veya değiştirilmek için zorlanan çocuk daha sonra bu zevkli işten vazgeçmeyi öğreniyor. Öncelikle öğretmenin öğrenene verdiği destek için;

öğrenenin koşullarını göz önünde bulundurması gerektiğini vurgulamak gerekir. Bunlara aile olmanın üç önemli ögesi diyoruz;

- Ailenin duygusal atmosferi
- Ailenin destek düzeyi
- Ailenin disiplin anlayışı

Çocuk büyüdükçe destek düzeyi önemli olmaktadır. Bu öğrenin özellikle öğrenme konusunda azaltılarak sürmesi gerekir. Gerekinden fazla verilen destek, tipki yetersiz destek gibi öğrenene zarar verebilir. Yukarıda Piaget' ten yaptığımız alıntıya dönersek; öğrenme süreci çocuğun aynı zamanda bağımsızlık ve yeterli hissetme eylemidir.

Öğrenme arzusunun gelişmesi veya köreltilmesi çevresel koşullarla yakından ilgilidir. İşin acı tarafı, öğrenme arzusunun yok etme, çoğu zaman öğretme uğruna yapılır. Öğrenenin yanlış ve yetersizliklerini görmek yerine onların güç ve yeteneklerini bulup tanımaya çalışmak gerekir. Böylece öğrenenin öğrenme isteği yok olmaz; aksine öz güven ve öz saygı da kazanır.

KAYNAKÇA

- Hasan Bacanlı (2001) Gelişim ve Öğrenme, Nobel Yayınları
Helmstetter S. (1996) Biz Biz Yapan Seçimlerimiz, Sistem Yayıncılık
Dökmen Ü. (2000) Varolmak Gelişmek Ulaşmak, Sistem Yayıncılık
Raelyne P. Rein ve Rachel Rein (2000) Çocuğunuzun Beceri ve Yeteneklerini Nasıl Geliştirebilirsiniz?, Özgür Yayınları
Goleman Daniel (2006) Sosyal Zeka, Varlık Yayınları

Aşağıdaki çizelgede çocuklarımızı yetiştirirken gösterdiğimiz tutumlarımızı ve aile modellerini görebilirsiniz:

AİLE YAPILARI	AİLE TUTUMLARI	ÇOCUK TUTUMLARI
KORUYUCU AİLE	Düşman bir çevreye karşı çocuklarını koruma çabası ihtiyacı içindedirler.	Bağımlı, edilgin, kurallara uyar, içe kapanık.
OTORİTER AİLE	Ana- babalar aşırı kurallar koyup, bu kurallara uyması için çocuklarını zorlarlar.	Öfkeli, saldırgan, isyankar, suça yönelik.
HOŞGÖRÜLÜ AİLE	Çocuğun merkez alındığı, kılavuz sınırların olmadığı tutumlar vardır.	Bağımsız, şımarık, uyumsuz, antisosyal, talepkar.
AŞIRI BEKLENTİLİ AİLE	Çocuğun duygusunu gözardı ederek, anne-babanın kendi isteği - beklentisinin baskın olduğu aile ortamıdır.	Kendi sınırlarını bulmada zorlanan, bağımlı, kafası karışık.
DEMOKRATİK AİLE	Sınırları bilinen, desteklenen bir ortamdır. Çocuk, anlaşılır ve kabul görür.	Etkin, sosyal, bağımsız, yaratıcı.

BAŞARILAMAZ OLAN...

Biri bunun başarılmayacağını söyledi, ama o, gülerken yanıtlı verdi:
"Belki başarılmaz", ama deneyene kadar başarılmayacağını
habul etmeyecekti.

Böylece yüzündeki gülümsemeye işe koyuldu.

Kafasına koyarsa yapardı biliyordu.

Başarılmayacak şeylerle uğraşırken şarkılar söyledi ve başardı.

Biri ulay etti; "Ha ha bunu asla başarılmayacağını;
en azından şimdiye kadar kimse başaramadı."

Ama o ceketini ve şapkasını çıkardı.

İlk gördüğümüz şey, hiç tereddüt etmeden,

yüzündeki gülümsemeye kollarını sırtımasaydı.

Başarılmayacak olan şeyle uğraşırken şarkılar söyledi ve başardı.

Sana başarılmayacağını söyleyecek binlerce insan olacak.

Seni yutmaya bekleyen tehlikeleri,

sana birer birer gösterecek binlerce insan var.

Ama yüzündeki gülümsemeye,

ceketini çıkar ve yola koyul.

"Başarılmayan" şeyle uğraşırken şarkılar söyle
somunda başardığını göreceksin

Edgar Guest

ÇOCUĞUMU YENİDEN YETİŞTİRMEM MÜMKÜN OLSAYDI

Çocuğumu yeniden yetiştirmem mümkün olsaydı,

Ona işaret parmağımı kaldırıp yasaklar koymak yerine,

Parmakları ile rezim yapmayı öğrettirdim

Hatalarını daha az düzeltir,

Onunla daha çok yakınlık kurmaya çalışırdım.

Onu sadece gözlerimle izler, ona daha çok şefkat gösterirdim.

Onunla daha çok yürüyüşlere çıkar, uçurtmalar uçururdum.

Ona karşı ciddi bir tavır içinde olmak yerine, onunla oynardım.

Onunla kirlarda koşar, yıldızları seyredirdim.

Onunla daha az çekişir, ona daha çok sarılırdım.

Önce benlik saygısını kazanmasını sağlar, sonra ona bir ev
almaya çalışırdım.

Ona her zaman katı davranmaz, onu daha çok
onaylar ve yüreklendirirdim,

Güç konusunda daha az ders verir,

Sevgi konusunda daha çok şey öğrettirdim.

Diana Loomans

ÇOCUKLARIMA

Diyelim ıslık çalacaksın ıslık

Sen ıslık çalmca

Ne ıslık çalıyor diye şaşacak herkes

Kimse çalamamalı senin gibi güzel

Örneğin kıyıda çarpan dalgaları sayacaksın

Senden önce kimse saymamış olmalı

Senin saydığın kadar doğru ve güzel

Hem dalgaları hem saymasın severek

De ki sinek atlıyorsun sinek

En usta sinek atıcısı olmalısın

Dünya sinek atıcıları örgütünde yerin başta

Örgüt yoksa seninle başlamalı

Diyelim zindana düşün bir ip al

Görmediğin yıldızları diz ipe bir bir

Sonra yıldızlardan kolyeyle

Düşlemindeki sevgilinin boynuna geçir

Say ki hiçbir için yokta düşünüyorsun

Düşün düşünbildiğin üç boyutlu

Amma da düşünüyor diye şaşkın dünya

San ki senden önce düşünen hiç olmamış

Dalga mı geçiyor düşler mi kuruyorsun

Öyle sonsuz sınırsız düşler kur ki çocuğum

Düşlerimi som somut görüp şaşınlar

Böyle bir dalgacı daha dünyaya gelmedi desinler

Dünyada yapılmamış işler çoktur çocuğum

Derslersse ki bu işler bir şeye yaramaz

De ki bütün işe yararlarlar

Bir işe yaramaz sanılanlardan çıkar

Aziz Nesin

ÖDEVLER VE ÇOCUK

Çoğu aileler çocuklarının ödevleri ile ilgili evlerinde buna benzer durumlar yaşıyor olabilirler. Bazen çocuğunuzun ev ödevi evinizden duygusal atmosferini bozabilir, ilişkilerinizi etkileyebilir. Okuldan, öğrenciden, aile tutumundan kaynaklanan bu güçlüklerle ve neler yapılabileceğine ayırdık bu sayımızı.

Okulumuzda "ev çalışması" olarak adlandırdığımız "ödev" çocuğun okulla tanıştığı ilk yıllardan başlayarak evde yaptığı bir dizi çalışma demektir. Doğru zamanda, doğru miktarda verilen ve bir amaca hizmet eden ev çalışmalarının çocuklarımızı hem öğrenci olmanın sorumluluğuna hem de yaşama hazırlamaları açısından önemli olduğunu düşünüyoruz. Ödev vermenin ve ödev yapmanın en önemli noktası, çalışmanın bir amacının olması ve bunun ödevi veren ve özellikle de yapan tarafından bilinmesidir.

Genel olarak baktığımızda ödevler çocuklara şu amaçlar için verilir:

- Çocukta öğrenme sorumluluğunun, kendi alanında olduğu bilgi ve becerisini kazandırmak,
- Öğrenilenlerin pekiştirilmesi, öğrenmenin kalıcı hale gelmesi ve öğrenebilme yeterliliğini arttırmak,
- Programlı, düzenli olmanın avantajlarını yaşatmak,
- Çalışma alışkanlığı kazandırmak,
- Öğretmenlerin çocuğun yardımı ihtiyacı olan alanları bilmelerine yardımcı olmak,
- Okuldan eve ve evden okula çocuğun öğrenme yolculuğunun bilgisini taşımaktır.

Ayrıca ödevler hedefledikleri amaca göre şu adları alır:

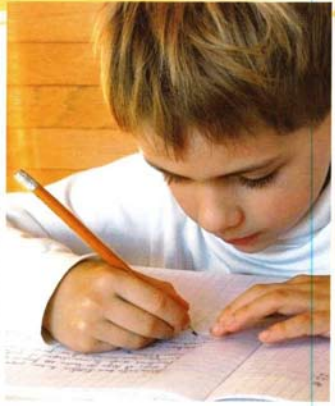
1. Alıştırma, pekiştirme ödevleri
2. Hazırlık ödevleri
3. Geliştirme ödevleri (Proje çalışmaları, grup çalışmaları, yaşla bağlantılı kuran çalışmaları...)
4. Yaratıcı ödevler (Eleştirel ve farklı düşünme gerektiren ödevler)

ÇOCUKLARIN ÖDEV İLE İLGİLİ YAŞADIKLARI GÜÇLÜKLER

Öğrenci penceresinden baktığımızda veya onları dinlediğimizde okulla ilgili en önemli güçlüğü ödev yapmak olduğu bilgisine ulaşabiliriz. Ödev nasıl zevkli hale getirilir? Ödev hazırlamaya öğrenci nasıl motive edilir? Onun akli ve duygusal nasıl yönlendirilir? Ödev bir zorluk olarak görülmeli ve çocuk bu zorluğu deneyimleyerek sorumluluk duygusunu geliştirebilir mi? Bize göre hepsi. Yani ödev, hem zevkli hale getirilerek öğrenilenleri pekiştirsin, geliştirsün hem de zoru başarmanın, sorumluluk verişiminin artılarını yaşatsın. Burada ödevi veren öğretmenin ödev konusuna yaklaşımı ve nasıl ödev verdiği de çok önemli bir konudur.

Bazen ödev ne kadar sevimli ve ilgi çekici hale getirilse de çocuklar güçlükler yaşayabilir. Bu güçlükler:

1. Çocuktan kaynaklanabilir. Duygu durumları, dikkati ile ilgili

yaşadığı güçlükler, sayısal ve sözel öğrenme ile ilgili yaşadığı farklılıklar, onun çalışmasını zorlaştırabilir. Bu durumda çocuğun izlenmesi, yaşadığı güçlüğü bilmesi ve doğru yardımın yapılması gerekir.

2. Anne-baba tutumlarından kaynaklanabilir. Bu konuyu, çocuktan fazla önemsemek ve kullanılan dil, çocuğun "ödev eşittir kaygı, o da eşittir okul." şeklinde düşünmesine neden olabilir. Çünkü çocuğun ev çalışmasını ne zaman ve nasıl yaptığı kadar, hangi duygu ile yaptığı da çok önemlidir.

3. Okuldan veya verilen çalışmadan kaynaklanabilir. Öğretmen tarafından verilen ödevin yaşa uygun olmaması ve çok zaman alması onu bu çalışmadan uzaklaştırabilir. Hatta çocuk öğrenmeye karşı olumsuz bir duygu geliştirebilir.

Bütün bu nedenlerle çocuklar ödev yaparken bazı yanlış davranışlar (kopya çekerek, internetten olduğu gibi alıntı yaparak ve yaptığı alıntılar belirtmeyerek) geliştirebilirler. Öğretmenler amaca odaklı ödev vererek ve izleme yaparak bu güçlüğü aşabilirler. Çocuk: "Ben bu ödevi yapacağım; çünküyi daha iyi öğreneceğim." düşüncesine ulaştığında ödev de amacına ulaşmış olur.

AILERLE VE ÇOCUKLARININ ÖDEVLERİ

Ailelerle yaptığımız görüşmelerde, ödev konusunda çocuklarla yaşadıkları güçlüklerle ilgili şu zorlukları dile getiriyorlar;

- Çalışmaya başlamamamak,
- Çalışmayı tamamlayamamak, geç saatlere kalmak,
- Yalnız ödev yapamamak,
- Ödevi almayı ve yapmayı unutmak.
- Çalışmaya başlamamamak

Bu konuda aile ve çocukla bir toplantı düzenlenebilir. Çocuğun yaşadığı güçlükler öğrenilir ve nasıl çözüleceği onun da katılımıyla belirlenir. Örneğin; çocuktan bir çalışma programı yapması ve bir hedef belirlemesi istenebilir.

Zamanı doğru yönetmesi için saatten yararlanılabilir. Çabası ve gelişimi görüldüğü zaman bu onunla paylaşılabilir. Çocuğu ve yaşanan güçlük durumuna göre bir ödül belirlenebilir. Örne-

ğün; her olumlu çalışma bir puana dönüştürülerek karşılığında geziler, eğlenceli zamanlar düzenlemek, arkadaşları ile daha çok birlikte olmak vb. gibi zevk alacağı şeylere ulaşması sağlanabilir.

Etkili bir sonuç alınamıyorsa okulla işbirliği yapılabilir.

- Çalışmayı tamamlayamamak: Çocuğunuz çok ağır çalışıyor ve süreyi uzatıyorsa, yine onunla toplantı yapıp bu konuyu nasıl çözümlenebileceğini onun aklını ön plana çıkararak konuşabilirsiniz. Seçenekleri onun bulmasına izin vererek çözümler üretmesini ve seçmesini sağlayabilirsiniz.

- Yalnız ödev yapamamak: Çocuk başlangıçta ödevin nasıl yapılacağını bilmediği veya öyle alıştırdığı için ya da öğrenmede güçlük yaşadığı için anne-baba veya bir yetişkin olmadan ödev yapamayabilir. Çocuğunuz bu tutumunun nedeni belirlenmeli ve çözüm buna göre düzenlenmelidir.

Çocuk yalnız ödev yapamama alışkanlığını ailenin tutumu nedeniyle kazanmış ise; çalışmaya başlamasını sık sık hatırlatmayın ve onun yanında fazla kalmayın. Her akşam ondan yapacağı çalışmaların bilgisini alın ve bitirdiği ödevleri size göstermesini isteyin. Başlangıç için beklentinizi düşük tutun. Küçük bir gelişme gösterdiğinde fark edin, yüreklendirin.

Çocuğunuz güçlüğü devam ediyorsa güçlüğün tanımlanması için okuldan veya ilgili yerlerden yardım alın.

- Ödevi almayı veya yapmayı unutmak: Öğrenciler bazen ödevlerini not almayı veya yapmayı unutabilirler. Bu durum sık tekrarlanıyorsa çocuğunuzun bir güçlük yaşadığını göstergesi olabilir. Unutmanın nedeni yapsal bir özellik olabilir. Dikkat dağınıklığı veya dikkat eksikliği unutmaya nedenlerinden biridir. Bu durum yalnız ödevlerde değil, çocuğunuz başka alanlarında da görülür. Yaşanan güçlük aşılamıyorsa yardım alınabilir.

Bunun dışındaki unutmalar, çocuğunuz yaşadığı güçlükler bölümünde de belirttiğimiz gibi evden ve okuldan kaynaklanabilir. Çocuğunuz, bunu alışkanlığa dönüştürmemesi için okul ve aile işbirliği yapmalıdır. Örneğin; aile her akşam çocuktan ödev bilgisini almalıdır. Unutulan ödevler için arkadaşlar aranmamalı, çocuk sonuçlara katlanmalıdır. Okul da yapılan ödevleri düzenli

bir şekilde kontrol etmeli ve yapılmayan ödevler için önceden belirlenen sonuçların uygulanmasını sağlamalıdır.

Bunların dışında ailelerin yapması ve yapmaması gereken tutumları şöyle sıralayabiliriz.

1. Yapılması gerekenler

- Çocuğunuz okul yaşantısının başlaması ile birlikte ona uygun bir ev çalışması saatini birlikte evde oluşturmak, zamanla bu çalışmayı ona bırakarak uzaklaşmak gerekir.

- Çalışma ortamının düzenlenmesinde çocuğa yardımcı olunmalıdır.

- Zamanı düzenlemesine yardımcı olunmalıdır. Evde yemek saatlerini belirlemek, çocuğunuz zamanı düzenlemesini kolaylaştırır. Ayrıca evde yapılacak ortak etkinliklerin; gezi, sinema, konuk ağırlamak vb. düzenlenmesinde ve bilgilendirmede çocuğunuz katılımını sağlamak gerekir.

- Çocuktaki ödev alışkanlığı kazanılana kadar, önceden ne yapacağını bilgisini almak, yine çalışmayı bitirince de çalışmalarını görmek; ama düzeltmemek gerekir.

- Çocuğunuz yaşına göre evde onun dikkatini dağıtacak şeylerin ve görüntülerin olmasına dikkat edilmelidir.

2. Yapılmaması gerekenler

- Çocuğa sürekli ödev ve zaman hatırlatması yapmak,
- Yapılmayan ödevlerin bilgisini, öğretilen çocuk yerine anne-babaların vermesi, mazeret sunması,
- Eksik ödevleri tamamlamak,
- Unutulan ödevleri arkadaşlarına telefon ederek öğrenmek,
- O ders çalışıyor diye kendi ev yaşantılarını kısıtlamak. (Örn: Televizyonu kapatmak, ziyaretçileri engellemek vb.)

KAYNAKÇA

Psk. Dr. Baltaş Acar, Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı, Remzi Kitabevi 1994

Bacanlı Hasan, Gelişim ve Öğrenme Nobel Yayınları, 2001

En zor meslek, anne baba olmaktır. Çünkü bazen anne-babalık doğru bilindiği halde, yanlışta tahammül etmek zorunda kalmaktır

Vazgeçilmezimiz

Okulumuzun kuruluşuyla başlayan "Ana Baba Okulu" etkinliğimiz vazgeçilmezlerimizdendir. Özellikle öğrenim hayatlarının başlangıcında çocuklarımızla çalışmalarımızı ana babaları yanımıza alarak sürdürüyoruz. Amacımız; hem çocukları anne babaları aracılığıyla daha iyi tanımak hem de çocuğunuzun eğitim ortamı için olabilecek ortaklıklar sağlamaktır. Daha sonraki sınıflarımızda ise çalışmalarımız yaş gruplarına göre farklı içeriklerde devam ediyor.

Hayatta Başarma(!)nın Sırrı Nedir?

Yasemin Reçitoğlu
Kurucu Temsilcisi

1. "Küçük Prensesler ve Prenslar" Sendromu

Çocuğun yetişme sürecinde kendi kendini geliştirebilmesi olanak tanıyan aile sayısı ne yazık ki çok az. Oysa haz ve uyarının sarhoş edici seviyelerde olması, çocuğun motivasyonunu ve hırsını zayıflatır. Çoğunlukla eğlence ve oyundan ibaret olan hayatlar, potansiyel olarak kendi kendisine zarar veren ve doyumсуzuk olarak adlandırılan duruma yol açar. Çocukların hep mutlu olması için çabalayan ve hayatının merkezine oturtan ana babalar çocuklarında herhangi bir çaba göstermeden ve hiç fedakârlık yapmadan istedikleri her şeyi elde edeceklerine dair bir inanç oluştururlar. Başka bir deyişle, küçük prensesler ve prenslerin hayatlarını yaşarlar. Ebeveynler, çocuklarını bonkör bir şekilde sürekli olarak eğlendirmeye ve televizyonda reklamları yapılan her şeye olanaklarını zorlayarak sahip olmalarını sağlamaya çalıştıkça, hayatta zevkli olan her şeye zamanından önce ve fazlasıyla sahip olan çocuklar büyütürler. Bu durum, yetersizlik duygusuyla baş etmeyi öğrenmeyen bir anlamda yoksun çocuklar yetişmesine neden olmaktadır. Küçük yaşlarından yirmili yaşlarına kadar desteklenecek çocuk hayatla yüz yüze geldiğinde yani dayanakları parçalandığında başarılı olmakta zorlanmaktadırlar. Çünkü bunu ilk kez yapmak zorunda kalmak için yirmi yaş aslında biraz geçtir!

"Ona bir yaşam kurmayın; çocuğunuzun , kendi yaşamının mimarı olmasına yardımcı olun."

2. "Acaba Ne Yesem?, Karnım Doydu

Gözüm Aç" Sendromu

Doyumsuzluk çok yaygınlaştı; çünkü çocuklara muazzam ölçülerde anlık hazlar sunarak doyumсуzluğu besleyen bir kültürde yaşıyoruz. Çağımızda bir çocuğun hiçbir şeye katlanması ya da bir şey için beklemesine gerek yoktur. TV'deki filmlerin konusu birkaç dakika içinde açığa çıkar, elektronik aygıtlar hızlı tatmin sağlar. Yemekler bile hızlıdır. Bu yüzden çağdaş popüler müziğin melodik bestesini takdir etmek için fazla sabır ve azim göstermeniz gerekmez. Bu durum ebeveynler, eğitimciler ve kuşkusuz çocukların kendileri için büyük bir sorun haline gelmektedir. Anne babaları tarafından hediye ve övgüye boğulan çocuklarda buna bağlı olarak motivasyon

bozukluğu ve doyumсуzluğa sıkça rastlanmaktadır. "Çocuklar hazır buldukları şeyle değil, uğraştıkları şeyle öğrenir." Onlara yapabilecekleri kadar yüksekte, zevk alabilecekleri kadar alçakta hedef çataları oluşturun ve çitayı her defasında yükseltin.

Diğer insan özelliklerinin çoğu gibi doyumсуzuk da iki tarafı keskin kılıç gibidir. Yetişkin hayatında gelişerek hırsla ve dürtüye dönüşebilir; ancak bu özellikler beraberinde kişinin kendisine zarar veren davranışlar grubunu da getirebilmektedir. Asıl sorun, doyumсуzluğun neredeyse hiç özel olarak tanımlanmaması ve üzerine gidilmemesidir. Doyumsuzluğun üç temel biçimi vardır:

- **Maddî:** Nesnelere içinde duyulan sürekli açlık, istediğini elde edene kadar işlemlerle bulunamama
 - **Deneysel:** Yoğun uyarılar için duyulan yoğun gereksinim
 - **Sosyal:** Sosyal etkileşim için duyulan sonsuz özlem
- "Çocuğunuz yaşamın tribünlerinde seyirci olarak değil saduca oyuncu olarak geçirmesine izin verin."*

3. "Star" Sendromu

Çocuklarınıza bale, at binme, piyano ya da kayak dersleri aldırınız. Eğitimciler de genellikle olağanüstü bir potansiyeli olduğunu söyler ve egosu gerçekçi olmayan bir tarzda şişirir. Bazen gerçekten de övgüye değerdir. Bu çocukların çoğu genellikle sınıf kahramanı, tapılan sporcuları, çok yönlü tiplerdir. Eğitim yılları boyunca öve öve göklere çıkarılan, başından başarıya koşan çocuklara ne olur? Hayatın erken dönemlerindeki çok fazla övgüden zarar görmek mümkün müdür? Üniversitelerde akıllan darmadağın olan öğrenciler kimler? Onları nasıl tanımlarız? Onlar kesinlikle sandığımız kişiler değiller. Yoksunluk içinde olan ailelerde büyüyen ya da sıkıntı içinde yaşayan çocuklar değiller bunlar. Lisans eğitimi sırasında dağılan öğrencilerin çoğu daha önce hiç mücadele etmesi gerekemeyenler, okulunun süper starlarıdır. Ya sonra....

"Kendinizin ve çevrenin onu gereksiz yere şımartmasına izin vermayın."

4. "Sınır Tarlada Olur" Sendromu

Çoğu ailede, çocuğun sorumluluğunu ana baba kendi üzerine aldığından çocukta sınırlar ve sorumluluk bilinci ge-

lişemiyor. Sınırlar ve sorumluluk bilinci gelişmemiş bireyler de karşılaştığı sorunları çözmek için sorumluluk alamıyor. Bunun nedeni yıllarca koruyucu (Ben senin yerine yaparım.) ve denetleyici (Ödevlerini yaptın mı?) tutum içinde olan ana babalardır. Çocuğun karşısına çıkan sorunlarla onun yerine uğraşılırsa, sorunla baş başa kalarak çözüm için uğraşma olanağı bulamayan çocukta gelişim kösteklenir ve sorumluluk bilinci sekteye uğrar. Dünyanın en zengin insanı olarak kabul edilen Bill Gates çocuklarının eğitimi konusunda: "Onların çalışma güçlerini engellemek bir babanın çocuklarına yapabileceği en büyük kötülük olur." diyerek sorumluluk vermenin hayat başarısı için ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır. Çocuklarda sorumluluk bilinci oluşturabilmek için; yaş dönemine ve gelişimsel düzeye uygun sorumluluklar vermek, kararları onun vermesini istemek, onu bu yolda desteklemek, sonuçları düşündürmek, değerlendirmek, eleştirmek ve onun bunu yapmasına sağlamak, yanlışlarını görmesine, yanlışlarını kabul etmesine yardımcı olacak analiz gücünü kazandırmak gerekir.

"Sorumluluk vermediğiniz; ve sınırları olmayan özgürlük başboşluktur."

5. "Hakkım Var; Çünkü Küçük Dağları Ben Yarattım" Sendromu

Çocuklarının hep mutlu olması için çabalayan ana babalar, sonunda karşılarında isteklerinin aşın karşılanması yüzünden her hakkı kendilerinde bulan çocuklar bulurlar. Evde aşın tatmin edilen ve okulda bir ikon haline gelen çocuklar, dünyanın kendilerine bir şeyler borçlu olduğu hissine kapılabilirler. Anne babaları tarafından hediye ve övgüye boğulan çocuklarda buna bağlı olarak motivasyon bozukluğu ve doyumsuzluğa da sıkça rastlanmaktadır. Oysa çocuklar hazır buldukları şeyle değil, uğraştıkları şeyle öğrenirler.

Hayatı benmerkezi olarak algılayan çocukların hayatı pek çok sorunla karşılaşacağı kesindir.

"Çocuklara saygı duyun, sevin; ama hayatınızın merkezine oturtmayın."

6. "Lokumu Erken Yeme!" Sendromu

Otokontrol hayatta başarılı olmamıza neden olacak pek çok adımı ilk basamağıdır.

Dört yaşındaki çocuk, önündeki çikolata paketini bitirmek ister, beyin sağ (sıcak ve duygusal) yarımküresi, çocuğa bütün çikolayı bitirmesini söyler. Çünkü çikolata haz verir, çocuk da aldığı hazı artırmak ister.

Bu konuda, Stanford Üniversitesinde yapılan önemli bir araştırma özyönetim beceri ve yeterliklerinin kişilerin hayatında ne kadar önemli olabileceğini ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında dört yaşındaki çocuklara lokum benzeri bir tatlı sunulmuş ve isterlerse bunu hemen yiyebilecekleri; ancak bir süre beklerlerse gelecek olan liderin kendilerine bu tatlılardan iki tane verecekleri söylenmiştir. Tatlısını hemen yiyen çocuklarla, bekleyen çocuklar 14 yıl sonra tekrar izlendiğinde ortaya önemli farkların çıktığı görülmüştür. Bekleyen çocukların üniversite sınavları aşamasında duygusal açıdan çok daha dengeli ve tutarlı oldukları, stresi duymaları daha iyi başa çıktıkları, arkadaşları arasında daha çok ilgi gören ve aranan gençler oldukları, iç motivasyonlarının daha yüksek olduğu ve daha çok amaca yönelik davranışlar gösterdikleri saptanmıştır. Ancak araştırmanın en ilginç bulgusu, bu gençlerin en yüksek puanın 1600 olduğu SAT sınavlarında (Türkiye'deki ÖSS), beklemeden yiyenlere kıyasla ortalama 210 puanlık bir üstünlük sağlamaları olmuştur. Bu fark, en yüksek ve düşük sosyo-ekonomik ailelerin çocukları arasında veya ilkökul mezunu ailelere, üniversite mezunu ailelerin çocukları arasındaki farktan daha yüksek bir faktördür.

İşte bu farkı yaratmak ve yaşam başarısını artırmak için "hazlı geciktirme eğitimi" yapmayı bilmek gerekiyor. Çikolata örneğine geri dönersek anne-baba veya eğiticisi, çocuğa çikolatanın bir parçasını şimdi yemesi, bir parçasını da sonra yemesi gerektiğini söyler ve mızıldanmasın alırdırmadan kararlılıkla bunu sürdürürse, çocuk sol beyin (soğuk ve mantıksal) yarımküresinin devreye girdiğini görür ve beklemesini öğrenir. İşte bu "hazlı geciktirme eğitimi"dir ve dört yaş dolaylarında verilmelidir. Eğer bu eğitim başarlarsa, çocuğumuz sonraki yaşamında da plan yapabilmeyi, program uygulamayı başarabileceklerdir. Televizyon izleme saatini, internet karşındaki süreyi kontrol edebileceklerdir. Başarısını ve başarısızlığını neden-sonuç ilişkisini kurarak anlayabileceklerdir.

"Sabretmeyi bilmek zordur; ama öğrenilebilir."

7. "Aman Anne... Aman Baba..." Sendromu

Toplumumuzda medya gibi kuvvetli güçler, çoğu çocuğu-ergeni yetişkinlerden uzaklaştırdı. Çocuklar, rol model olarak yetişkinler yerine birbirini ya da dizi kahramanlarını örnek almaya başladı. Düşünün, bir yetişkini yakından gözlemlediyseniz nasıl üreten bir yetişkin olabilirsiniz? Ne yazık ki dünyanın her yerinde yetişkin dünyasına yabancı milyonlarca çocuk var. "Tek rol modeller"i birbirleri ve gereksiz heyecanlar peşinde dönüp duruyorlar. Bu duruma yol açan en önemli şey; çocuğun özdeşim kurabileceği, kendisine yol gösterecek, yöreklendirecek yetişkinlerin olmaması. Bütün çocuklar için kritik faktör, yetişkin dünyasıyla ne kadar iyi bağlantı kurduklarıdır. Etrafındaki yetişkinlerin çoğunun birbirine yabancılaştığı bir kültürde, çocukların leri de tatmin-karar yetişkinler olma olasılıkları düşüktür.

Günümüzde özellikle bizim hedef kitlemizi oluşturan çocukların büyük çoğunluğu bu durumda. Yakın akrabalar ve öğretmenler, çocukların hayatlarında karşılaştıkları yegane yetişkinler. Bir de son dönemlerde Amerika ve pek çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi çocuklara küçük yaşlardan itibaren yabancıardan korkmaları ve uzak durmaları, tanımadıkları kimselerle konuşmamları öğretilmeye başlandı. Bir dostumuzun evine gittiğimizde ev sahiplerinin çocukları genellikle göz kontağı bile kurmadan kalışmış bir şekilde bizi selamlıyor ve hemen ayrılıyorlar (Tabi bizim çocuklar da bize gelenlere aynı tavrı gösteriyor.) Oysa hatırlayınız, biz küçük bir çocukken anne babamızın misafiri olduğunda bizden kurtulmak için neler yaparlardı? Bizler yetişkinlerle nasıl bağlantı kurulacağına bu sayede öğreniyorduk. Aslında çocukların yetişkin yabancılarla iletişiminde bulunmaya ihtiyaçları var.

"Çocuklarınıza aile ve çevredeki büyüklerle geçirecekleri zamanlar yarattın."

8. "Çocuklar Aşığı Olmaz, Yerine Ben..." Sendromu

Bazı ebeveynler, çocuklarının hayatta karşılaştıkları çatışmaları ve açmazları çocuklarının çözmesine izin veremeye korkar oldular. Bu çocuklar hiçbir zaman kişisel problemlerini etkin bir şekilde çözemeyen yetişkinler olmaya adaydılar. Oysa çocukların sorun çözme yetenekleri çok yüksektir. Ebeveynlerin müdahalesiyle altın değerinde bir eğitim fırsatı boşa harcanır. Ayrıca çocukların; problem çözme, analiz-sentez ve muhakeme becerisinin gelişmesine yardımcı olacak çalışmalar, anlaşmazlıkların çözümüyle, büyüme müfredatını bir parçası olmalıdır. Hayat başarısı için sormak, sorgulamak, eldekiler arasında doğru seçimi yapmak, zor durumlarda karar vermek yanı birey olabilmek gerekir. Bunu çocuklarımızdan esirgememeliyiz.

"Çocuklara rehberlik edin; ancak onların yerine kararlar alarak onların hayatını yaşamaktan vazgeçin."

9. "Aysel Gürel" Sendromu

Ergenliği - ergenlerin zevklerini, adetlerini, görünüşlerini ve faaliyetlerini şişiren, kutlayan ve kutsayan bir çağda yaşıyoruz. Neil Postman'ın "Çocukluğun Yok Oluşu"nda belirttiği gibi, artık geleneksel, klasik çocukluk-yetişkinlik kavramlarının birbirine karşı olarak çocukluğu yok olduğunu haber veren olguların (çocuk oyunları, giyimi ve dilinin kaybolmakta oluşu vb.) artması bunun yanında da bazı yeni yetişkinler yalnızca ergenlere benzemeye çalışmakla kalmayıp, ergenlik yıllarında da şiddetle özlerini gösteren durumları ile karşı karşıya kaldık. Kürümüzde pek çok ergen, ergenliğin çok ötesinde dolanıyor. Bunun için sayısız neden sayılabilir; sosyal olarak çok aranan yeni yetmelerin yaşadığı ani ve güçlü haz, dış görünüşü saplantı haline getirmiş bir medya ve insanın yirmili yaşlarıyla baş etmesini zorlaştıran karmakarışık durumlar. Bu arada, çoğu ergen ayakta kalması için yapılabilecek çeşitli kimlikleri deniyor, zevklerinin çağdaş trendlerle ne kadar iyi uyumunu ölçüyor ve imajlan, görünüşleri ve nasıl bir etki bıraktıklarıyla ilgili saplantılara takılı kalıyorlar. Küçük çocuklar ergen olmak için sabırsızlanıyor, bülüü çağına erişmeden ergenliğe giriyorlar. Sayısız yetişkin, boşuna da olsa on yedi ya da on sekiz yaşındakiler gibi görünmeyi ve davranmaya çalışıyor. TV programları, dergi reklamları, pop müzik ve medya, ergenlik çağı mükemmelliğini yansıtan çarpıcı ikonlarıyla bizi kuşatıyor.

Yetişkinliğe giriş eskiden şu anda olduğu kadar zor değildi. Ama aynı zamanda, ergen olmak da hiçbir zaman bu kadar zevkli olmamıştı! Sonuç olarak pek çok ergen, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde lise veya üniversite yıllarının uzamasını istiyor. Ergenliklerinden uzaklaşmak istemeyen, bu nedenle birbirini ardına eğitim alan, zorlu kariyer seçimlerini ertelemekte ve ergenliklerini koruyan yoğun grup arkadaşlığına sürdüremekte olan ne çok insan olduğunu bir düşünün. Bu durum da iş-hayatına ve hayata hazırlanma sürecinde olumsuz etkiler yaratıyor. Psikolog Erik Erikson ergenliği, keşif ve deneme dönemi olarak tanımlıyor, çocukların farklı roller denediği, kişisel kimlikleriyle uzlaşmaya vardıkları bir dönem. Bizim çağımızdaysa, hayata yeni atılan çok sayıda yetişkin hâlâ ergenlik-tipi keşif ve deneyimlerde bulunuyor. Kuşkusuz, arama ile bocalama arasında büyük fark var. Kişilerin ergenlikten ayrılmak için denemeleri, yetişkin kimliğini ve kariyer arayışına de engel olabilmekte ve dolaylı olarak hayat başarısına ket vurmaktadır.

"Unutmayın! Çocukunuzun pek çok arkadaşı; ancak bir tek anne babası var, onları bundan mahrum etmeyin."

10. "Elma Ağacını Muz Ağacı Yapmaya Çalışma" Sendromu

IQ (zekâ katsayısı), zihnin düşünme ve öğrenme sistemini içinde, doğru yerleştirilirse ve kullanılabilirse kişiye öğrenmede, meslekte oldukça hızlı ve yüksek bir başarı sağlayabileceği bir potansiyeldir. Bununla beraber, kişinin hayattaki başarısını belirlemede IQ'dan daha önemli faktörler vardır. Bunlar: sağduyu, tecrübe, önsesi (6. his), diğer insanlarla ortaklaşabilme kapasitesi ve onlarla birlikte çalışabilme kabiliyeti gibi duygular.

sal olgunluklardır. Başarı için zeka gerekir; ama yeterli değildir. Hayat başarısı konusunda belirleyici olanın kişilerin duygusal olgunluklarıdır. Bunlar kişinin görünen bütün davranışlarını yönlendiren ihtiyaç, dürtü ve gerçek değerlerini temsil etmekte ve insanlarla olan ilişkilerin ve iş yaşamındaki başarının belirleyicisi olmaktadır. Bu gerçeklikten yola çıkarak evde ve okulda yapılacak eğitimde çocukların duygusal yeterliliklerini artıracak çalışmalar planlı olarak yürütülmelidir.

"Çocukların sınırlarını tanımaya, onların yetenekleri, ilgi ve değerlerini anlamaya ve geliştirmeye çalışın."

11. "Ben Olamadım Bari Şimdi O Olsun!" Sendromu

Özellikle belli konularda yoksunluk çektiğini düşünen anne babalarda gözlemlenen bir durumdur ve hayat başarısını önemli ölçüde etkiler. Bu durumda anne veya baba, farkına varmadan çocuğu üzerinden, kendini gerçekleştirme yoluna gider. İsterler ki isteyip de yapamadığı veya başlayıp da bitiremediği şeyleri çocukları tamamlasın. Bu durumda da bilinçli ve analitik bir değerlendirmenin sonucunda karar verilmemiş pek çok birbirine benzemez etkinlik arasında mekik dokuyan çocuklar topluluğu ile karşı karşıya kalırız. Bunlar gün içinde eksik kaldığı dersler için ek çalışmalarına, cumartesi sabah basket kursuna, öğleden sonra keman dersine, pazar sabahı folklor ya da bale çalışmalarına öğleden sonra da başka bir etkinlikte giden çocuklardır...

"Aşırı beklentiler içine girmeyin, çocuğunuzun 'kendisi' olma mücadelesini destekleyin."

12. "Çok Zeki Ama Çalışmıyor" Sendromu

Anne-babalar, eğitimciler çocuklarının gerçek kapasitesini görmekte zorlanıyor ve beklentilerini yüksek tutuyorlar. Çocuklarının eksikliklerini fark edemeyip "Çok zeki; ama çalışm-

yor." diye öfkeleniyorlar. Bu da çocuğun üzerinde daha büyük bir baskı uygulamalarına neden oluyor. Çocuktan beklentinin onun sınırları dâhilinde olması ve bu sınırlar içinde hareket edilmesi başarı ve dolayısıyla hayat başarısı için önemlidir.

"Onu olduğu gibi kabul edin."

13. "Bedelli Askerlik" Sendromu

İnsanın başarı için "donanım" kazanması gerekir. İnsanın bilgi donanımı, uygun davranış kazanımı, beceri geliştirmesi, yetisini artırması, her konu için altyapı oluşturur. Donanım kazanılması için de "disiplinli çalışma" ön koşuldur. Yaptığımız her şey için farkında olsak da olmasak da bir bedel öderiz. Hiçbir başarı "disiplinli çalışma" olmadan gerçekleştirilemez. Başarı; terlemeyi, mücadeleyi, mücadele de özveriyi gerektiren ve hiçbir başarının temelinde şans yatmaz. Başarı için gereken dayanıklılıktır, pes etmemektir, kolay vazgeçmemektir. Başarılı olmak, emek sarf etmeyi ve çabayı gerektirir. Kendinin farkında olmak, kendi değerinin bilincinde olmaktır.

"Hiç kimse başarı merdivenlerini elleri cebinde tırmannamıştır." S.K.Moorhead

14. "Küstüm Otu" Sendromu

Biz eleştiriden hoşlanmayan bir kültüre sahibiz. Yapılan eleştirilerin davranışlarımızı veya yaptığımız işe olduğuna anlamakta zorlanıyoruz. Çoğunlukla da kişiliğimize yapıldığını düşünüyüyoruz ve çocuklarımızı da öyle öğretiyoruz. Oysa eleştiriye tahammül etme önemli bir beceridir ve olgunlaşma belirtisidir. Eleştiri yapan, yanlışımızı söyleyenlerin doğruları söyleme ihtimalleri de yüksektir. Çocuklarımıza eleştiriye tahammül etmeyi ve eleştiriyi aklın süzgecinden geçirmeyi öğretmeliyiz.

"Olumlu eleştiride olumsuz; eleştiri bizi büyütür."

15. "Zamanı Öldürmek" Sendromu

Artık hız çağında yaşıyoruz. Bilgiye ulaşmak ve değerlendirmek konusunda benzer yeterliliklere sahibiz. Bu nedenle hızlı olan, önce davranan kazanmaya başladı. Bu da zamanı doğru değerlendirmek ile olabilir. Zamanı doğru değerlendirmek için; ancak onu doğru yönetebilmek gerekir. Oysa toplumuz için, "zaman" öldürülmesi gereken bir olgudur. Zaman öldürmek gibi bir deyimimiz bile vardır. Oysa zaman öldürülmez, zaman geçer, üstelik elimizde de değildir, bizden bağımsızdır ve biz istesek de istemesek de geçer. Elimizde olan şey ise onu doğru kullanabilmektir. Zaman yönetimi, hayatın her döneminde ve her yerde gereklidir. Küçük yaştan başlayarak okulda, evde, işte gereklidir ve her gereklilik biçim öğrenilmesi gereken bir olgudur." Büyük bir iş anlaşmasını sadece dört dakikalık gecikme yüzünden kaybetmiş olan bir portföy yöneticisinin "Neden?" sorusuna aldığı cevap "Zamanı doğru kullanamayan ve onu yönetmeyi bilmeyen biri bizim paramızı hiç yönetemez." olmuştur.

"Bütün başarılarımızı, işlerimi vaktinden önce yapmış olmama borçluymumdur." Nelson

16. "O Daha Küçük Amcası" Sendromu

Eğer çocuklarımız karar verme doğrultusunda eğitirsek o kişi başarılı olur. Karar veremeyi çocuklarımız biz öğretmeliyiz. Araştırmalar çocuklarda karar vermenin 3 ile 5 yaşlarda olduğunu gösteriyor. Bu yaş aralığı, çocuğu seçim yapabildiği bir yaş dönemidir. Çocukların düşünmesine ve karar vermesine olanak sağlanmalıdır. "Karar vermek", seçenekler arasında değerlendirme yapabilmektir. Bütün hayatımız boyunca buna ihtiyacımız vardır. Bir günü nasıl geçireceğimize, arkadaş seçerken, meslek seçerken, eş seçerken buna ihtiyacımız var. Zekanın doğru ölçüsü budur. Karar vermek, verdiği kararların sorumluluğunu üstlenmek ve gerektiğinde kendini kısıtlayabilmektir.

"Çocuklarımızın karar vermesini istiyorsanız, onlara karar verebilecekleri seçenekler sunun."

17. "Haticeye Değil Neticeye Bakalım" Sendromu

Her zaman bir değerlendirme yaparız; ama bu genellikle sonuçların değerlendirmesidir. Başarılı olmanın önemli bir koşulu "kişinin kendi durumunu değerlendirebilmesi"dir. Kendi durumunu değerlendiremeyen kişi, ne isteklenmesini anlayabilir ne donanımını kavrayabilir ne de yapabileceğini ölçebilir. Bu durumda onu hep başka birisinin değerlendirmesi gerekir ki bu da öz güven eksikliği demektir. Ancak değerlendirmelerimiz genellikle süreç değerlendirmesi değildir; çünkü süreç değerlendirmesini ya bilmiyoruz ya da önemsemiyoruzdur. Çocuklarımızın mesleki alanda bir diploma almasıyla ilgili; ancak mesleğinde gerekecek yeterlilikleri kazanması için edinmesi gereken beceriler notla değerlendirilmediği için ilgili değildir. Süreci değerlendirme (Ne düşündüm? Ne yaptım? Ne

oldum? vb.) baştan itibaren öğrenilecek bir davranış biçimidir. Çocuklarımızın ölçme ve değerlendirmeyi kendi kendilerine yapabileceği yeterliliği kazanmalarını sağlamalıyız. Bunun için de kendilerine: "Ne yaptım? Nasıl bir sonuç aldım? Neden bu sonucu aldım?" sorularını sormalarını sağlayacak çalışmalar yapmalıyız. Örneğin; ders çalışm, istediğim başarıya ulaşmadım; çünkü etkin çalışmadım vb. Eğer bunu kazandıramaz isek bu durumda onu hep başkalarının değerlendirmesini bekler ki bu da onu "pasif bir araç" durumuna getirir. İşte bu nedenle ölçme ve değerlendirme becerisi, hayat başarısının ya da başarısızlığının en önemli etkenlerinden birisidir. Ancak değerlendirmelerden sonra yapılması gereken işlem, "düzeltme" ve "tamamlama"dır. Kişilik gelişimi eksik, sorumluluk almayan ve dürtü kontrolü gelişmemiş kişiler kendilerini değerlendiremezler.

"Ölçemediğimizi şeyleri değerlendiremeyiz. Onu ölçme, ölçtüğünü değerlendirme becerisi kazandırır."

Beklentilerimiz, ortamımız, karakterimiz, iğimiz ve başarı tanımlarımız farklı olsa da tüm bu farklılıklar içinde kendimize ait bir dünya kurabilmek ve kendimizi gerçekleştirmek, mutlu olabilmek "başarmak"tır. İnanmak, olumlu düşünmek, sorumluluk almak, işini severek yapmak, bağlılık duymak, kendini gerçekleştirmek de başarının önemli öğeleridir.

Hayat başarısı için okullara ve ailelere düşen; bireyleri kendine sunulanları düşünce süzgecinden geçirebilen, sorgulayabilen, eleştirebilen, üretebilen, çok yönlü düşünebilen, problemin parçası değil çözümün parçası olan, düşüncelere hoşgörü ile bakabilen, kendini ve karşısındakini tanıyan, öğrendiklerini yaşamına uygulayabilen, sorumluluğunun bilincinde olabilecek donanımlar kazandıracak eğitsel çalışmalar ve programlar üretmektir.

KAYNAKLAR

- Acar Baltaş, "Öğrenmede ve Sınavda ÜSTÜN BAŞARI", Remzi Kitabevi; İstanbul,1997
Doğan Cüceloğlu, "Başarıya Götüren Aile" Remzi Kitabevi; İstanbul 2006
Erdal Atabek; Erken Büyüyen Çocuklar Altın Kitapları; İstanbul 2002.
Goleman, Daniel, "Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?", Varlık Yayınları, İstanbul, 1996.
Goleman, Daniel, "İşbaşında Duygusal Zeka", Varlık Yayınları; İstanbul, 1998.
Haluk Yavuzer, Gençleri Anlamak, Remzi Kitabevi, İstanbul 2005
Hasan Yılmaz, "Sevgili Anne ve Babacığım Lütfen Bu Kitabı Okur musunuz?", Çizgi Kitabevi, Konya 2004.
Lawrence E.Shapiro, "Yüksek EQ'lu Bir Çocuk Yetiştirmek", Varlık Yayınları, İstanbul,1999.
Mel Levine, "Hayata Hazır Gençler Yetiştirmek", Boyner Yayınları, İstanbul,2005.
Neil Postman "Çocukluğun Yok Oluşu" İmge Kitabevi, 1995.
Erdal Atabek ve Can Dündar Günlük Makaleler.

Yavuz Güneş

İlköğretim Yönetmeni

Mutluluk Getiren “BAŞARI” Kabulümüzdür

Sunuş yazımızda ifade ettiğimiz üzere bu sayımızın teması olarak “BAŞARI”yı seçtik. EKİNLİ eğitimciler, bedensel ve ruhsal sağlık bütünlüğüyle ulaşan başarının BAŞARI olduğuna inanır ve bu amacı gerçeğe dönüştürmek için çalışır. Pekİ, o zaman başarı nedir?

BAŞARI

Sizce başan nedir? Kim bilir kaç kez düşünmüşsünüzdür bu soruyu... Eşinizle dostunuzla saatlerce konuşup tartışmışsınızdır şüpheşiz. Hayatınızın her evresinde uzağınızda yakınınızda bir takım insanlar göstermiştir size. Başarılı, hatta çok başarılı diye. Pekİ, bu başarılanlar sizi ne denli etkilemiştir, hiç düşündünüz mü? Başarının da kişiden kişiye değişkenlik gösterdiğini duyumsadınız mı? Kısacası, sizce başan nedir? Büyü şervete sahip olmak mı? İstediginizi yapabileme gücü mü? Sınavları firesiz geçmek mi? GÜÇLÜ liderlik mi? İyi bir iş mi? Güzel bir eş mi? Mutlu bir yaşam mı? Sizce nedir başan?

“Başan” hakkında herkesin ulaşabileceği bir tanım yok. Ne güzel aslında olmaması... Her insanın mutlaka bir başan hikayesi olduğu için insan sayısı kadar çeşitlilik göstermektedir başan tanımı da.

En beğendiğim ve yakın olduğum tanımı ise Ralph Waldo Emerson’da bulabildim. Ona göre başan: “Sık sık gülmek ve çok sevmektir; akıllı insanların saygısını ve çocukların sevgisini kazanmaktır. Dürüst eleştirmenlerin onayını almak; sahte dostların arkadan vurmalarına dayanmaktır. Güzeli sevmektir. Herkeste en iyiyi bulmaktır. Karşılık beklemeyi hiç düşünmeden kendiğinden vermektir. Geride ister sağlıklı bir çocuk, ister kurulanmış bir ruh, ister bir parça yeşil bahçe, ister iyileştirilen bir sosyal durum bırakarak dünyanın iyileşmesine katkıda bulunmaktır. Gönlünce eğlenmek ve gülmek, kendinden geçerek şarkı söylemektir. Tek bir kişi bile olsa, birinin sizin varlığınıza ötürü daha rahat nefes aldığını bilmektir.”

Tanım buysa yanıt sizde. Haydi, bakalım sizde bu kapsamlı tanımdaki öğelerine ne kadar var?

EKİN KOLEJİ YAŞAMA HAZIRLAR

Okul, neleri sağladığında, BAŞARILI okul olarak değerlendirilir? Hepimizin bildiği şey artık günümüzde okullar yeni bilgilerinin öğrenildiği ve beyinlerde öğrenme açlığını giderildiği keyifli ortamlar olmaktan uzak, küçücük beyinlerin çok fazla

bilgilerle doldurulduğu hep iyi notlar almalarına ve sınavda başarılı olmalarına odaklı sevimsiz mekanlar oldu. Almanya’da yapılan bir öğrenme/kavrama deneyi sonucunda öğrenmedeki başarının çok öğrenmeyle elde edilen haz duygusunun mutluluk verici edici olduğu tesbit edilmiş. Kişi her seferinde doğru şey yaptığında beyninde dopamin salgılanıyor ve bu salgı bedensel bir haz vererek kendi kendine verilen bir ödül oluyor. Araştırmalara göre edinilen her yeni bilgi bu ödül mekanizmasının sürmesi için öğrenmenin devamına ve hazzına varmaya neden oluyor. Çünkü çocuklar, bir problemi kendi kendilerine çözdüklerinde daha iyi öğreniyor ve sonucunda ortaya çıkan haz duygusu dışından verilen tüm ödüllerden daha kalıcı oluyor. Olumlu duygular yeni bilgilerinin güçlenmesinde etkilidir. Öğrenilen yeni kelimeler sevgi gibi duygularla kullanıldığında uzun süreli belleğe gider.

Ülkemizde ise eğitim, bilgi toplama ve hatırlama üzerine kurgulanmıştır. Yani eğitimimiz beynin en önemli işlevi olan hafıza üzerinde duruyor, asıl işlevi olan düşünmeyi ihmal ediyor. Oysa eğitimin asıl görevi; sorun çözmeye, yaratıcılık ve düşünme olmalıdır. Çocuk, hayatının ilk beş yılında beyinini eğlence ve karşılaştığı problemleri çözmeye kullanırken okula geldiğinde ezberle karşılığında ilgisiz azalır başarısızlığa yönelebiliyor. Ülkemiz sinav gerçeğinde de kesinlik ilkesi hakimdir. Bu ilkeye göre eğitimin işlevi; öğrencilerin, öğretmenlerin önemli gördüğü bir dizi sorunun doğru cevaplarını bilmesidir. Ama kesinlik ilkesiyle idare edilen eğitim sistemimizde düşünmeye önem verilmez, ezberle öğrenilir. “Kim yaptı?” “Ne zaman yaptı?” gibi soruların yanıtlarını öğretmek zorunluluğuna düşüp; yaratıcı düşünme, topluma ilgili soruların çözmeye yöntemlerinin uzağında bir eğitim vermek durumunda kalırız. Sınavlarda doğru cevapları elde etme gerekliliği öğrencileri de bağımsız düşünmeye teşvik etmez. Bu nedenle okullar salt sınavlarda başarılı olmaya dayanan öğretimsel düzenlemeler yapıp sınav başarılarını yükseltmeye ve eğitimi ikincil plana atmaya başlarlar. Sınav başarısı elbette önemli ve hayat başarısının basamaklarından biridir; ancak tek başına yeterli değildir. Çocuklar, okula okul dışında kullanacakları yetenekleri öğrenmek için gelir. Okul, çocukların gözlemleri ve deneyimlerine dayanarak kendi fikirlerini ortaya koydukları, söyledikleri şeylerle ilgilendiğini bildiklerinden memnun oldukları bir yer olmalıdır.

Biz EKİNLİ eğitimcilerle göre okul, öğrencisini öncelikle ya-

sama hazırlar. Yaşam bir "bileşke"dir, "bütünlük" içerir. Okulun çıktısı/ürünü olan öğrenci eğer YAŞAMDA BAŞARILIYSA o okul BAŞARILIDIR.

Biz EKİNLİ eğitimciler eğitim programlarımızı bu ihtiyaç üzerine kurguladık ve çalışmalarımızı bu nihai amaca ulaşmak için sürdürmekteyiz. Programlarımız:

- Yaşam Becerileri ve Düşünme Eğitimi dersi
- Öz Değerler Eğitim Programı
- "Ekin'de Ben" programı
- Drama dersi
- Origami
- Dikkat ve konsantrasyon çalışmaları
- Ağabey - Abla Programı
- Oryantasyon Programı
- Kulüpler
- Toplum Hizmeti Programı
- Sosyal Sorumluluk Programıdır.

Sorumluluğumuz, yaşam başarısını elde edecek bireyler yetiştirmektir. O halde yaşam başarısı nedir? Doğan Cüceloğlu'na göre "Yaşam başarısının beş temeli var." Başarı için: "Çok çalış oğlum/kızım." demenin ya da tüm maddî olanaklarını seferber etmenin ötesinde bir şeyler yapmak gerekir. Cüceloğlu: "Her ana-baba, okul başarısı için çocuğuna yardımcı olmak ister. Ama öğrenme sürecinin bilimsel temellerini kavramadan atılacak her adım, iyi niyetli de olsa, çocuğu engleyebilir." diyor.

Yaşam Başarısının Beş Altın Kuralı Var:

- İnanmak,
- Olumlu düşünmek,
- Kayıbı kabul etmemek,

- Sorumluluk almak,
- Saygılı olmak, işini severek yapmak, bağlılık duymak.

Ancak yine de başarı nedir? Sizin başarı olarak nitelendirdiğiniz bir şey bir başkasının yaşamında son derece sıradan bir adım olabilir. Ya da sizin başarısızlık olarak gördüğünüz, bir başkası için bir fırsattır. Başarı, tüm yaşamı kaplayan bir durumdur. Evlilik ve aile başarısı, meslek ve iş başarısı, ders ve okul başarısı...

Başarı kriterleri, insan yaşamının içinde bulunduğu dönemlere göre değişebilir, çıta yükselebilir ya da düşebilir. Önemli olan hayattan ne beklediğiniz ve onu nasıl yaşamak istediğiniz, hedeflerinizin neler olduğu, onun için nelerden vazgeçebileceğiniz, neleri hayal ettiğinizdir.

Yaşam Başarısının Beş Temeli Var:

Doğan Cüceloğlu; **yaşam başarısının beş temeli olduğunu söylüyor ve anne-babaların çocuklarına bunları öğretmesini** öğütüyor. Bu beş temel:

- Kendine değer vermek ve yeteneklerini tanımak,
- Yaşamından, ilişkilerinden ve geleceğinden sorumlu olmak,
- Paranın değerini anlamak ve gücünü yönetebilmek,
- Zamanın değerini anlamak ve gücünü yönetebilmek,
- İnsan ilişkilerinin değerini anlamak ve gücünü yönetebilmek.

Okulumuzda 2006-2007 öğretim yılından beri uyguladığımız "ÖZ DEĞERLER EĞİTİM PROGRAMI" yaşam başarısının bu beş temelini oluşturmak adına yürütülmektedir.

Cüceloğlu, "yaşamları" iki ana başlık altında toplamaktadır. "Yüz Baskın Yaşamlar" ve "Can Baskın Yaşamlar"

Yüz Baskın Yaşam	Can Baskın Yaşam
Birey toplum için vardır. "Elalem ne der?" çok önemlidir.	Toplum birey için vardır. Başkalarının ne diyeceği elbette önemlidir; ama asıl önemli olan "Ben ne derim?"dir. Kendine saygı önemlidir.
Kimse görmezse mesele yoktur.	Var olmak önemlidir. Varlıklı olmakla zengin olmak arasındaki fark bilinir.
Takdir edilmek ve toplumsal statü çok önemlidir.	Güçlü görünmek değil, güçlü olmak önemlidir.
Önemli olan sahip olmak ve güçlü görünmektir.	Kişi; anlamak, öğrenmek, merakını tatmin etmek için çalışır.
Kişi "Aferin!" almak, başkalarından başarılı olmak ve öne çıkmak için çalışır.	Kişi sadece kendisinin değil, başkalarının başarısından da mutluluk ve sorumluluk duyar.

BAŞARIYA ULAŞMANIN EN CAZİP YOLLARI

Başarıyla inanmak bir nevi beyni zehirlemektir. Birçokları için en büyük kısıtlama; başarısızlıktan korkmaktır. Olasılıklar düşünölmek için Dr. Robert H. Schuller'in güzel bir sorusu var; "Gerçekten başarılı olacağını bileseydin ne yapardın?" Başarıya giden yolu takip etmek istiyorsanız, işte başarının kapılarını açacak olan yedi inanç:

1. Her şeyin içinde bir neden ve amaç var:

Bazı insanlar başına ne gelirse gelsin, her şeyi kendi amaçları için kullanır. Aynı şekilde bütün başarılı insanlar; her olay ve durumda, neyin olacağını ve hangi yararlı sonuçların elde edilebileceğini inanılmaz bir şekilde anlama yeteneğine sahiptir. Çevreden ne kadar ters tepki alırlarsa alsınlar, hep iyimser düşümler. Her şeyin bir amaç için var olduğunu ve kendilerine hizmet edeceğine inanırlar. Aynı zamanda bütün zorlukların fayda sağlayacağını düşünürler.

Önemli sonuçlar elde eden kişiler bu şekilde düşündüğünü göz ardı etmemek gerekir. Eski bir güzellik kraliçesi olan Marilyn Hamittin, şimdi başarılı bir iş kadını. 20'li yaşlarda tırmanma egzersizi sırasında kayalıktan düşerek, felç olduktan sonra bile, yapamayacaklarını değil, yapacaklarını düşündü. Yola; kullanışlı bir tekerlekli sandalye dizaynı ile başlayarak, 1984 yılında "Motion Design" şirketini kurdu. Şimdi 80 üretim ve 800'den fazla pazarlama elemanı ile "başarılar" sınıfındaki yerini koruyor. Sınırlı inançlar, sınırlı insanlar yaratır. Olasılıklara olan inancınız yükselse, başarıya ulaşma şansınız da yüksektir.

2. Başarısızlık yoktur sonuç önemlidir:

İnsanlar genelde bir sonuca ulaştıklarında kendilerini başarılı görürler. "Başarısızlıktan korkuyor musunuz?" "Öyleyse başarılı olmayı öğrenmeye ne dersiniz?" İnsanların deneyimlerinden faydalanarak, yaptığımız her şeyde başarılı olabiliriz. Başarı olacaklarına inanan insanlar ortalama olmayı garantilerler. Başarısızlık büyük işler yapan insanların düşünmediği bir kavram belki de. Bunu bir örnekle açıklamak daha doğru. Herhangi birini düşünün. Bu kişi, 21 yaşında işinde başarısız olmuş, 26 yaşında eşini kaybetmiş, 34 yaşında kongre seçimlerini kaybettikten sonra 45 yaşında tekrar kongre seçimlerini kaybetmiş, bu kadarla da kalmayıp, 47 yaşında başkan yardımcılığı seçimlerini kazanamamış ve 45 yaşında senato seçimlerinde de başarılı olamamış. Ama en sonunda 52 yaşında ABD Başkanı seçilmiş. Herhangi biri olarak nitelendirdiğimiz bu kişi ABD Başkanı Abraham Lincoln'dür. O, bu olayları başarısızlık olarak değerlendirseydi sizce başarılı olabilir miydi?

3. Ne olursa olsun sorumluluğu üstlenin:

Büyük liderlerin ve başarılı insanların hepsi, dünyayı kendilerinin yaratmasına inanarak hareket ederler. Her zaman ve her durumda duyduğumuz tek cümle: "Ben sorumluyum ve gerekeni benim yapacağım."dır. Sorumluluk almak; insanın gücünün ve olgunluğunun bir ölçüsüdür. Başarıyla inanmadan, sonuçlara inanıyorsanız, sorumluluk almakla kaybedecek hiçbir şeyiniz yoktur.

4. Bir şeyi hayata geçirebilmek için onu anlamış olmak gerekir:

Birçok başarılı insan başka bir ortak insanca sahiptir. En ince ayrıntıları bilmeleri gerektiği hissine kapılmadan, temel konulara eğilirler. Güçlü insanlar incelendiğinde; birçok konuda bilgi sahibi olmalarına karşın, işlerini en ince ayrıntısına kadar bilmedikleri görölmüştür. Başarılı insanların hareket tarzlarını anlamak için onları izlemek gerekir; çünkü onlar bilgiye nasıl ulaşacaklarını bilirler.

5. En değerli ve büyük kaynak insandır:

Mükemmel insanlar, genelde insanlara saygı ve sevgi besler. Amaçlarındaki, bütünleşme ve takım ruhu vardır. Yöneticisinden işçisine kadar herkesin aynı mekânda çalıştığı firmaları duymuşuzdur. Onların başarısının sırrı; insanları kullanmak yerine, onlara saygı duymalarında yatar. Birçok inanç gibi bu inanç da benimsenmesi zor, söylenmesi kolay olanlardandır. İş yerinde, yaşantınızda, ilişkilerinizde gemiyi rotasında tutmaya çalışan gemici gibi davranın.

6. Çalışmak oyundur:

Mark Twain "Başarının sırrı mesleğinizi tatile çevirmektir" diyor. Başarılı insanların yaptığı da bu aslında... İşleri onları heyecanlandırır, canlandırır ve tabii ki hayatlarını zenginleştirir.

7. Sorumluluk alın ve başarı elde edin:

Herhangi bir daldaki başarılı kişileri incelerseniz, onların en iyi, en zeki, en hızlı ya da güçlü değil, çok sorumluluklar alan kişileri olduğunu görürsünüz. Sorumluluk her alanda başarının destekleyicisidir. H. Ford'un dediği gibi, "Hata değil, çare bulun."

Kaynakça:

Gelty Michael J., Dehanız Keşfedin (Tarihin En Devrimci 10 Akı Gibi Düşünmenin yolları) Boyner Yayınları, İstanbul, ISBN:975-7004-38-3, 2003
Lawrence, Buell., Ralph Waldo Emerson: A Collection of Critical Essays. 1992
Schuller, Robert H. You Can Be The Person You Want To Be (1976)
http://www.dogancucekoglu.net/yazilar/Yasam_ve_Basari

Farklılıklarımız

ANA SINIFIYLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

Ben Sorun Çözebilirim, Biz Sorun Çözebiliriz:

Ana sınıfı öğrencilerinin sorun çözme becerilerini arkadaşlık teması üzerinden geliştirmelerini sağlamak ve duyguların fark ederek olumsuz duygular ile baş etme becerilerini geliştirmek, şiddet içeren davranışları önlemek amacıyla ana sınıfında yaptığımız çalışmaların biridir. Çalışmanın içeriği;

1. Çalışmaya duygular tanıyarak başlayorum.
2. Arkadaşlarımla bu duygulardan hangilerini yaşıyorum?
3. Olumsuz duygu yaşadığımda ne yapabilirim? (Seçenekler tablosunu inceleme)
4. Ne yapmayı seçiyorum? (Seçim yapma)
5. Çalışmayı değerlendirme ("Nasıl gidiyoruz?"u konuşma)

Aile Katılımı:

Vellerimizin çalışma ortamları uygun temalar işlenirken ziyaret edilerek ailenin de eğitimi ortak edilmesi sağlanır.

BİRİNCİ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

Bireysel Aile Görüşmeleri:

Okulun ilk aylarında çeşitli araçlarla ve öğretmenlerin de bilgisi alınarak öğrenci ile gelişim boyutlarında tanıma çalışması yapılır. Daha sonra bu bilgileri anne babalarla yapılan Bireysel Aile Görüşmeleri toplantılarında paylaşıyoruz. Ailelerin de çocukları ile ilgili gelişim bilgileri alınarak öğrencinin yeterlilikleri, destek alanları ve yapılacak çalışmalar belirleniyor.

Abla - Ağabey- Kardeş Çalışmamız:

6. sınıftan 8. sınıfa kadar çeşitli etkinliklerle sürdürülen bir projedir. Amaç; yardımlaşma, dayanışma, saygı sevgi ortamı içinde büyük küçük ilişkisini sağlıklı ve sürekli kılmasıdır.

6. sınıf öğrencilerimiz öğretim yılı başında bulduğukları okul kardeşlerinin ilk okuma sevinçlerini paylaşırlar. Ağabey ve abla okuldan ayrıncıya dek süren bu paylaşım daha sonraki yıllara bile uzanmaktadır.

Ev Ziyaretlerimiz:

Okulumuzda birinci sınıf düzeyinde yaptığımız bir çalışmadır. Ev ziyaretlerimizde okula yeni başlayan çocuğu ev ortamında tanımak, uyum sürecini hızlandırmak, okula güvenmesini ve yakınlaşmasını sağlamak amaçlanır.

Sınıf öğretmeni tarafından yapılan bir iki saat süreli bir çalışmadır.

İKİNCİ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

Ekin'de Ben Çalışmam

Okuma yazmayı öğrenen 2. sınıf öğrencisinin kendisini sınıfa tanıttığı bir çalışmadır. Öğrenci çeşitli özellikleri ile kendisini sınıfa anlatır. Sınıfa iyi yaptığı şeyler ve seçtiği fotoğrafları da kapsayan bir çalışma sunar. Daha sonra her arkadaşına sözlü ve yazılı geri bildirimde bulunur. Tüm çalışmalar 2. sınıfa ait bir yazantı dosyası olarak öğrenciye sunulur.

ÜÇÜNCÜ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

Arkadaşlarım Bir Gün:

Öğrenci evine konuk etmek istediği veya farklı ortamlarda birlikte vakit geçirmek istediği arkadaşlarının listesini ailesine bildirir. Daha sonra aileler birbirleri ile iletişim kurarak zamanı ve ortamı hazırlarlar.

Farklı arkadaşlarla daha çok zaman geçirmek ve birbirlerini tanımak amacıyla bu çalışma üçüncü sınıf öğrencilerinin okul dışı zamanlarını birlikte geçirmeleri ve sosyal gelişimleri için düzenlenmiştir.

DÖRT VE BEŞİNCİ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

"Arkadaşlık Tarifleri" Poster Çalışması:

Öğrencilerin ön-ergenlik döneminde gelişimsel olarak önemli bir yere sahip olan akran ilişkileri ile ilgili olarak arkadaşlığın önemini kavrama, arkadaşlıkla ilgili olumlu bakış açısı kazanma ve bunları kazanırken grupta iş birliği halinde çalışarak ilişkileri geliştirme, ortak bir ürün çıkarmanın hazrını yaşama amaçlanmaktadır.

"Etkili ve Verimli Çalışma Yöntemleri" Semineri:

İlköğretim ikinci kademesine bir adım kala çalışma alışkanlığı kazanma, etkili çalışma yöntemleri ile ilgili bilgi edinme amaçlı seminerler düzenliyoruz. Aynı zamanda programlı çalışmanın önemini vurgulayarak her öğrencinin bireysel haftalık çalışma planları hazırlanarak öğrencilerimizin çalışma alışkanlığı kazanmalarını sağlamaktayız.

ALTINCI SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

- Cinsel Sağlık Eğitimi
- Ergenlik Dönemi Özellikleri
- Ağabey-Abla Kardeş Projesi
- Çalışma Planlarının Hazırlanması
- SBS Bilgilendirme seminerleri

YEDİNCİ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

- SBS Bilgilendirme Seminerleri
- Çalışma Programlarının Hazırlanması ve Takibi
- "Karşı Cinsle İlişkiler Ve Arkadaş İlişkileri" Grup Çalışmaları

SEKİZİNCİ SINIFLARLA YAPTIĞIMIZ BAZI ÇALIŞMALAR

- Mesleki Rehberlik Gezileri
- Haftalık Çalışma Planlarının Hazırlanması ve Takibi
- "Karşı Cinsle İlişkiler ve Arkadaş İlişkileri" Grup Çalışmaları
- SBS Bilgilendirme Seminerleri
- Motivasyon Çalışmaları